

© Copyright
Greek Orthodox Monastery,
School Committee

ANCIENT HISTORY
ISBN 0 646 06947 0

Printed by HALKEAS PRINTING PTY. LTD.
Chippendale — Sydney Australia

ΑΡΧΑΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ

(ΠΕΡΙΛΗΨΗ)

᾽ Αντί Προλόγου

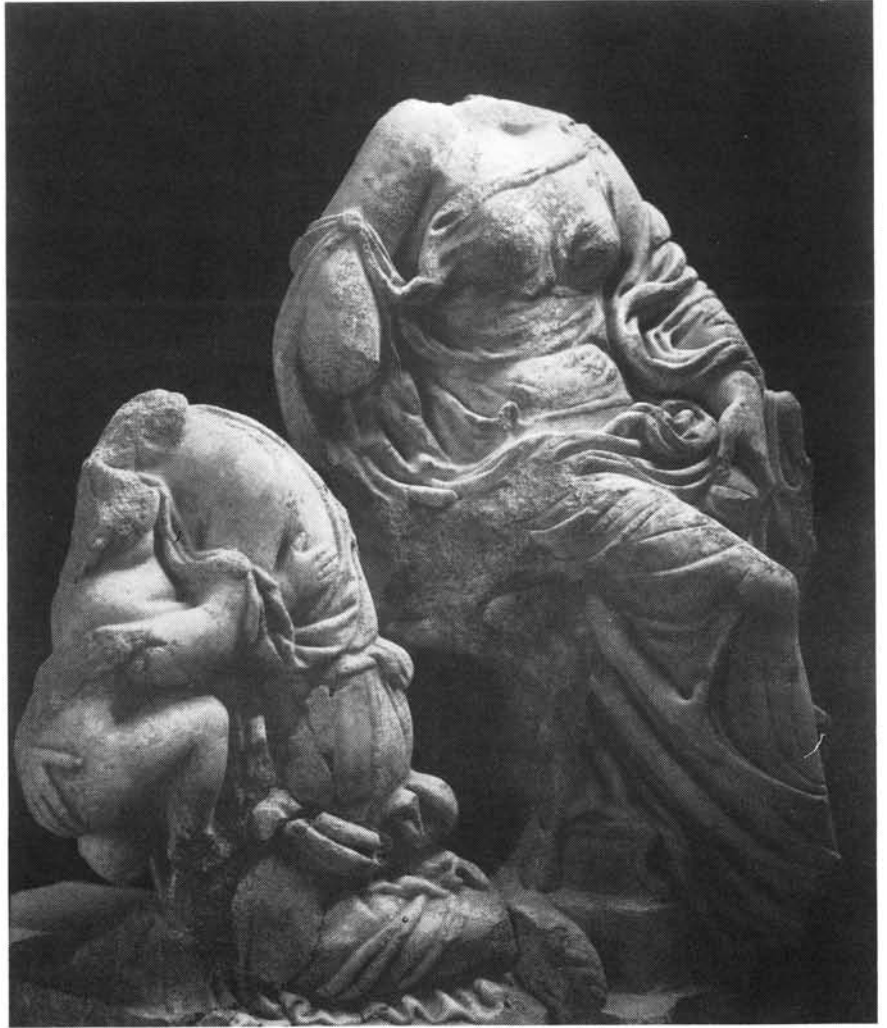
Τά διδακτικά αὐτά ἐγχειρίδια, πού μέ τή στοργική ἐπίβλεψη τῆς ᾽Ιερᾶς Μονῆς τῆς Μεταμορφώσεως (Earlwood — Sydney) ἐφρόντισαν ἀπό διάφορα βιβλία καί κείμενα, ἔμπειροι καί σοβαροί ἐκπαιδευτικοί, ἀποτελοῦν πραγματικό ἀπόκτημα γιά τήν παιδεία τῶν ἑλληνοπαίδων τοῦ ἑξωτερικοῦ. Γνωρίζουμε ὅλοι πόσο πολυεύθυνο εἶναι τό ἔργο τῆς ἐκπαιδεύσεως γενικῶς, ἰδιαίτερα δέ σέ μιά δίγλωσση παιδεία καί κοινωνία, ὅπως ἡ δική μας. ᾽Επίσης γνωρίζουμε πόσο πρόχειρα ἔχει ἀντιμετωπισθεῖ πολλές φορές ἀπό ὀργανωμένους φορεῖς ἢ ἰδιῶτες, τό ἱερό αὐτό ἔργο. Κάποτε βέβαια συντελοῦν σ' αὐτήν τήν προχειρότητα κι οἱ ἀνάγκες ἀπό αὐτά τά ἴδια τά ἀντικειμενικά δεδομένα. ᾽Αλλοτε πάλι λείπει τό αἶσθημα τῆς εὐθύνης, δυστυχῶς.

᾽Αν ὅμως ὑπάρχει ἕνας χῶρος στήν ἀνθρώπινη ζωή πού δέν ἀνέχεται ἐπιπολαιότητες ἢ πειραματισμούς, εἶναι ἡ παιδεία. Γιατί μέ αὐτήν διαπλάθεται ἡ συνείδηση τοῦ ἀνθρώπου. Καί λάθη κατά τήν διάπλαση τῆς συνειδήσεως πληρώνονται θανάσιμα καί γιά ὀλόκληρη τήν κοινωνία στήν ὁποία ἐντάσσεται τό ἄτομο.

Αὐτούς τούς ἐπικίνδυνους σκοπέλους θέλουν ν' ἀποφύγουν ὅσοι ἐπρωτοστάτησαν στή συλλογή τούτων τῶν περιλήψεων, πού καλύπτουν τομεῖς ζωτικότετους ὅπως ἡ ἀρχαία καί νέα ᾽Ιστορία, Μυθολογία καί Γεωγραφία. Τόν φίλτατο Καθηγούμενο τῆς Μονῆς ᾽Αρχιμ. π. Στέφανο Παπαναστασίου καί τούς ἀφοσιωμένους συνεργάτες του ἐπιθυμῶ νά συγχαρῶ καί νά εὐχαριστήσω καί γιά τούτη τήν εὐλογημένη πρωτοβουλία.

Μετά βαθείας πατρικῆς ἀγάπης καί θερμῶν εὐχῶν

᾽Ο Αὐστραλίας Στυλιανός

Οι πολύχρυσες Μυκήνες

Πριν 100 περίπου χρόνια ο πολιτισμός των Αχαιών ήρθε στο φως με τις ανασκαφές που έκαμε ο Γερμανός αρχαιολόγος, Ερρίκος Σλήμαν.

Το πιο ξακουστό κράτος των Αχαιών ήταν οι Μυκήνες γι' αυτό και ο πολιτισμός τους είναι γνωστός σαν Μυκηναϊκός πολιτισμός. Ο Όμηρος στα τραγούδια του ονόμασε τις Μυκήνες πολύχρυσες, από το χρυσάφι και τον πλούτο που είχαν. Οι ανασκαφές του Σλήμαν έφεραν στο φως όπλα, εργαλεία και άλλα σπουδαία κτερίσματα. Κτερίσματα ονομάζουμε τα αντικείμενα που έβαζαν στον τάφο μαζί με το νεκρό. Οι Αχαιοί πίστευαν πως ο άνθρωπος έχει ανάγκη τα προσωπικά του αντικείμενα και μετά το θάνατό του και γι' αυτό τα τοποθετούσαν στους τάφους.

Ο Αγαμέμνονας ήταν ο πιο ένδοξος βασιλιάς των Μυκηνηών και ο αρχηγός όλων των Ελλήνων στον Τρωικό πόλεμο, που κράτησε 10 χρόνια.

Χρυσό ποτήρι μυκηναϊκής τέχνης.

Η ολόχρυση «προσωπίδα του Αγαμέμνονα»

Ο τυφλός ποιητής Όμηρος που έζησε περίπου 800 χρόνια πριν γεννηθεί ο Χριστός, είναι ο πρώτος που μας πληροφορεί για τους Αχαιούς. Στα δύο αριστουργήματά του την Ιλιάδα και την Οδύσσεια, που μαζί τα ονομάζουμε Ομηρικά έπη, μας δίνει ένα σωρό πληροφορίες.

Ερωτήσεις

- *Ποιοι ήταν οι Προέλληνες;*
- *Από πού ήρθαν οι Αχαιοί στην Ελλάδα;*
- *Ποια ήταν τα σπουδαιότερα βασίλεια;*
- *Ποιος ποιητής μας πληροφορεί για τους Αχαιούς;*
- *Τι γνωρίζετε για τον Όμηρο;*

Η πόρτα των Λιονταριών. Μυκήνες

1. ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ - ΠΗΓΕΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Φέτος στο μάθημα της Ιστορίας θα διδαχθούμε την Ιστορία των αρχαίων Ελλήνων από το 3.000 π.Χ. ως το 146 π.Χ. που η Ρώμη κατέκτησε την Ελλάδα.

Η Ιστορία είναι το μάθημα που περιγράφει και εξηγεί τη ζωή των ανθρώπων που έζησαν πριν από μας.

Οι ιστορικοί γράφουν την ιστορία αφού μελετήσουν προσεκτικά δύο πηγές, τα αρχαιολογικά ευρήματα που ανακαλύπτουν οι αρχαιολόγοι με τις ανασκαφές και τα γραπτά μνημεία.

Για να χρονολογήσουμε τα διάφορα ιστορικά γεγονότα παίρνουμε σαν βάση τη γέννηση του Κυρίου μας. Έτσι, έχουμε την προ Χριστού (π.Χ.) ιστορία και την μετά Χριστόν (μ.Χ.) ιστορία.

Η αρχαιότητα είναι μια μεγάλη περίοδος της ιστορίας από το 3.000 π.Χ. ως το 476 μ.Χ.

Ερωτήσεις

- *Τι είναι Ιστορία; Ποια περίοδο καλύπτει η ιστορία των Αρχαίων Ελλήνων;*
- *Πώς γράφουν οι ιστορικοί την ιστορία;*
- *Τι έχουμε σαν βάση για να χρονολογήσουμε τα διάφορα ιστορικά γεγονότα;*

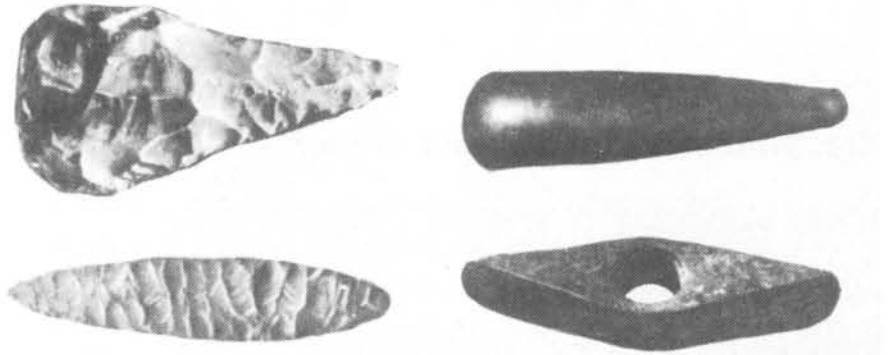
2. ΠΡΟΙΣΤΟΡΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ

Στα πολύ-πολύ παλιά χρόνια οι άνθρωποι δεν ήξεραν να γράφουν. Γι' αυτό και οι ιστορικοί ονόμασαν τα χρόνια για τα οποία δεν έχουμε κανένα γραπτό μνημείο, προϊστορικά χρόνια, ενώ τα άλλα, για τα οποία έχουμε γραπτές μαρτυρίες, τα ονόμασαν ιστορικά χρόνια. Η προϊστορία είναι πολύ μεγάλη περίοδος που κράτησε πολλές εκατοντάδες χιλιάδες χρόνια.

Τα προϊστορικά χρόνια τα χωρίζουμε σε τρεις εποχές: α) στην **παλαιολιθική εποχή** β) στη **νεολιθική εποχή**, και γ) στην **εποχή των μετάλλων**.

Παλαιολιθική εποχή

Στη μεγάλη περίοδο της παλαιολιθικής εποχής (600.000 - 8.000 π.Χ) οι άνθρωποι ήταν κυνηγοί. Ζούσαν ομαδικά σε σπηλιές, χρησιμοποιούσαν τις πέτρες σαν εργαλεία και ήξεραν να ανάβουν φωτιά. Σε σπήλαια της Μακεδονίας, της Πελοποννήσου και της Θεσσαλίας, βρέθηκαν παλαιολιθικά ευρήματα.

Πέτρινα εργαλεία της παλαιολιθικής και νεολιθικής εποχής

Νεολιθική εποχή

Στη Νεολιθική εποχή (8.000 - 2.800 π.Χ.) οι άνθρωποι έμαθαν να καλλιεργούν τη γη. Από κυνηγοί και ψαράδες έγιναν γεωργοί και κτηνοτρόφοι. Οι άνθρωποι έφτιαξαν τα πρώτα χωριά κοντά σε πηγές ή ποτάμια. Δε χρησιμοποιούσαν τις πέτρες όπως τις έβρισκαν αλλά τις κατεργάζονταν και τις έφτιαχναν εργαλεία. Στη Θεσσαλία, στην Ανατολική Στερεά και την Κόρινθο, βρέθηκαν οι περισσότεροι συνοικισμοί των ανθρώπων που έζησαν στην Ελλάδα τη Νεολιθική εποχή.

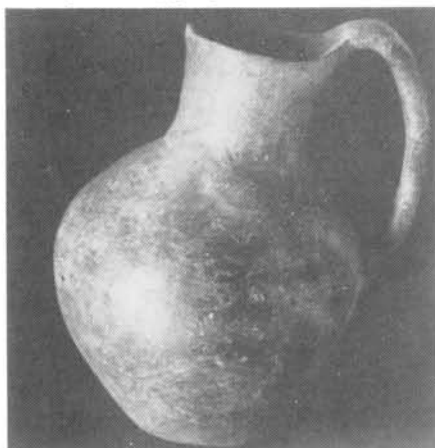
Κεφάλι ειδωλίου νεολιθικής εποχής

Εποχή των μετάλλων.

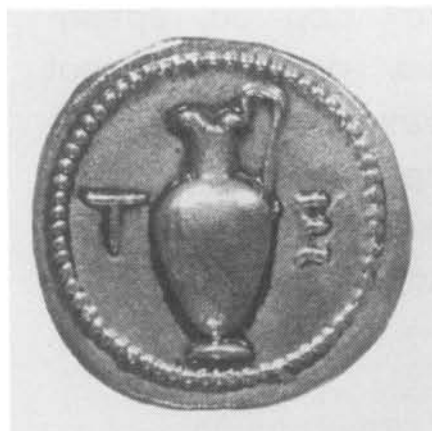
Στην εποχή των μετάλλων (2.800 - 1.100 π.Χ.) οι άνθρωποι προόδευσαν αρκετά. Έμαθαν να χρησιμοποιούν τα διάφορα μέταλλα, το χαλκό, το σίδηρο, και να φτιάχνουν εργαλεία και όπλα. Την εποχή αυτή, αναπτύχθηκαν πολιτισμοί στην ηπειρωτική Ελλάδα, στις Κυκλάδες και στην Κρήτη.

Ερωτήσεις

- Πώς ονόμασαν οι ιστορικοί τα χρόνια για τα οποία δεν έχουμε κανένα γραπτό μνημείο;
- Πώς λέγονται τα χρόνια για τα οποία έχουμε γραπτές μαρτυρίες;
- Σε πόσες εποχές χωρίζονται τα προϊστορικά χρόνια;
- Πώς ζούσαν οι άνθρωποι σε κάθε μια από αυτές τις εποχές;

Αγγείο της εποχής του χαλκού.
(3η χιλιετία π.Χ.)

Αργυρό νόμισμα της Ταρώνης
(5ος αιώνας π.Χ.)

3. Η ΚΡΗΤΗ - ΜΙΝΩΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Εδώ και εκατό περίπου χρόνια, ο Άγγλος αρχαιολόγος Έβανς με τις ανασκαφές που έκανε στην Κνωσό και στη Φαιστό, έφερε στο φως τα λείψανα του Μινωικού πολιτισμού.

Όταν λέμε «Μινωικός πολιτισμός», εννοούμε τον πολιτισμό που αναπτύχθηκε στην Κρήτη από το 1.700 π.Χ. μέχρι το 1.450 π.Χ.

Ονομάστηκε Μινωικός από το όνομα Μίνως που είχαν οι περισσότεροι βασιλιάδες της Κρήτης.

Ο πολιτισμός των Κρητών

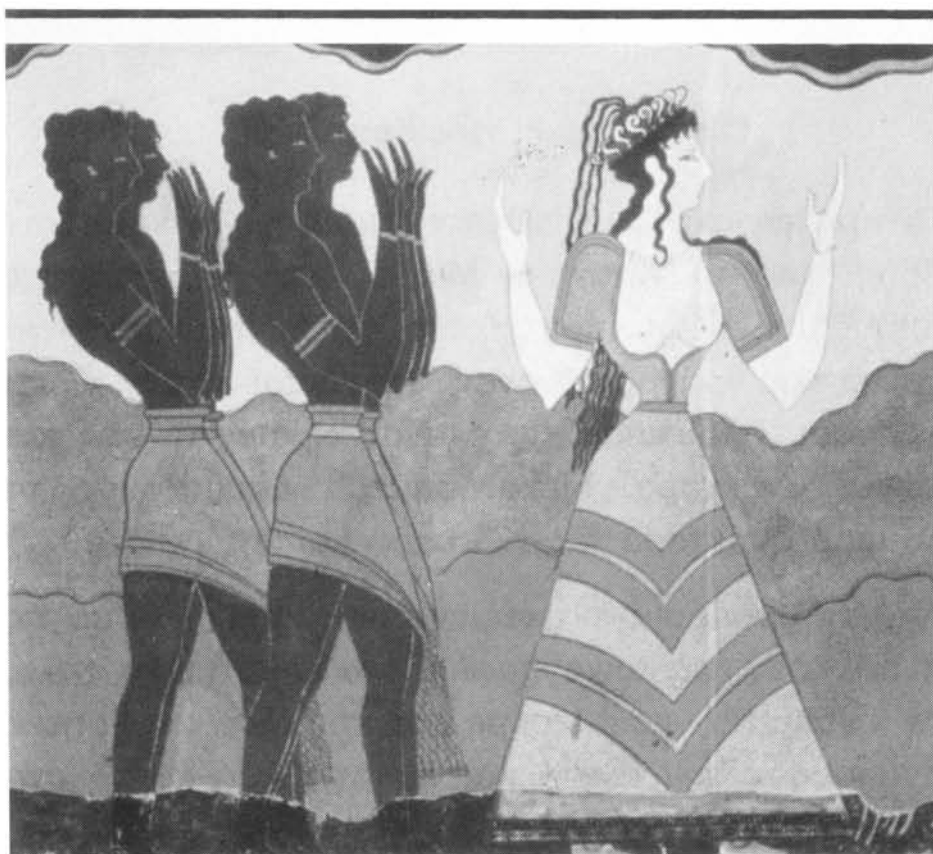
Οι Κρήτες ανήκαν στη μεσογειακή φυλή και είχαν έρθει από τη γειτονική Μικρά Ασία. Εξαιτίας της σπουδαίας θέσης που είχε η Κρήτη στη Μεσόγειο Θάλασσα, γρήγορα έγιναν σπουδαίοι ναυτικοί και έμποροι. Πλούτισαν και έκαναν ωραίες πόλεις και ωραία ανάκτορα. Μέχρι σήμερα θαυμάζουμε τα λαμπρά ανάκτορα της Κνωσού και της Φαιστού.

Από τα θαυμάσια αντικείμενα που βρέθηκαν με τις ανασκαφές, τις τοιχογραφίες στα παλάτια, τα όπλα, τα αγάλματα, μαθαίνουμε για το πόσο οι Κρήτες αγαπούσαν την άνετη και όμορφη ζωή κοντά στη φύση.

Οι Κρήτες δεν έχτιζαν ναούς γιατί τους θεούς τους λάτρευαν στην ύπαιθρο. Λάτρευαν πολύ τη θεά της γης, τη μητέρα όλων των αγαθών και τη θεά των φιδιών.

Ο όμορφος πολιτισμός των Κρητών κατεστράφη από σεισμό εξαιτίας μιας έκρηξης που έγινε στο γειτονικό ηφαίστειο της Θήρας.

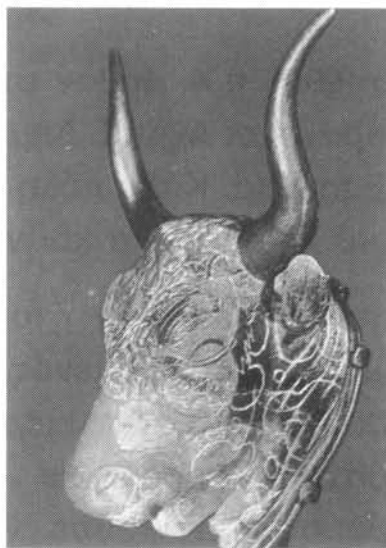
Τα παλάτια της Κνωσού καταστράφηκαν. Οι Αχαιοί ήρθαν από την Ελλάδα, νίκησαν τους Κρήτες και η εξουσία του νησιού πέρασε στα χέρια τους.

Κνωσός. Τοιχογραφία

Ερωτήσεις

- Πώς λεγόταν ο αρχαίος πολιτισμός της Κρήτης και πότε αναπτύχθηκε;
- Σε ποια φυλή ανήκαν οι Κρήτες και από που είχαν έρθει;
- Πώς ζούσαν οι Κρήτες;
- Γιατί οι Κρήτες ασχολήθηκαν με το εμπόριο και τη ναυτιλία;
- Πώς ξέρουμε ότι οι Κρήτες αγαπούσαν την πολυτέλεια;
- Γιατί δεν έκτιζαν ναούς;
- Ποιες θεές λάτρευαν οι Κρήτες;
- Ποια ανάκτορα της Κρήτης θαυμάζουμε σήμερα;
- Ποια ήταν η αιτία της καταστροφής του Κρητικού πολιτισμού;
- Σε ποιων τα χέρια ήρθε η εξουσία του νησιού;

Ο ταύρος ήταν το ιερό ζώο των Κρητών

4. Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΜΑΣ - ΜΥΚΗΝΑΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Στα παλιά χρόνια, επειδή η Ελλάδα είναι ορεινή, οι κάτοικοί της δύσκολα έρχονταν σε επικοινωνία μεταξύ τους και έμειναν για πάρα πολλά χρόνια χωρισμένοι σε μικρά κράτη. Οι Έλληνες αναγκάστηκαν να στραφούν στη θάλασσα και έγιναν πολύ ωρίς ψαράδες, έμποροι ή ναυτικοί.

Γύρω στο 3.000 π.Χ. ήρθε στην Ελλάδα μια μεσογειακή φυλή και κατοίκησε στα νησιά του Αιγαίου. Οι ιστορικοί ονόμασαν αυτούς τους ανθρώπους Αιγαίους και τον πολιτισμό τους αιγαίο πολιτισμό. Αυτοί ήταν οι Προέλληνες.

Αχαιοί - Οι πρώτοι Έλληνες

Το 2.000 π.Χ. ήρθαν στην Ελλάδα από την Κεντρική Ευρώπη οι Αχαιοί. Δημιούργησαν πολλά μικρά κράτη - βασιλεια. Κάθε πόλη ήταν ξεχωριστό κράτος με το δικό της βασιλιά και νόμους.

Τα σπουδαιότερα ήταν οι Μυκήνες, η Τίρυνθα, η Πύλος, ο Ορχομενός, η Θήβα και η Ιωλκός. Οι βασιλιάδες και οι ευγενείς που κυβερνούσαν κάθε κράτος ζούσαν σε οχυρωμένες ακροπόλεις. Ο κόσμος κατοικούσε γύρω από την ακρόπολη. Οι βασιλιάδες αυτοί ήταν φιλοπόλεμοι.

ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ

— * —

ΑΡΧΑΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ

(ΠΕΡΙΛΗΨΗ)

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ

Η συγγραφή και εκτύπωση των περιλήψεων των σχολικών βιβλίων του «Οργανισμού Διδακτικών Βιβλίων» είναι αποτέλεσμα συνεργασίας πολλών ατόμων, από τα οποία πρέπει να αναφερθούν τα ακόλουθα:

Εκλογή θεμάτων και περιλήψεις ο θεολόγος - καθηγητής κ. Μιχάλης Κατελάρης.

Ερωτήσεις και πρώτη δακτυλογράφηση των κειμένων η κα Ένα Sledzinski.

Διορθώσεις, ανάπτυξη και βελτίωση των κειμένων από τους καθηγητές-φιλόλογους του Γενικού Προξενείου Σύδνεϋ κ. Φίλιππα Χαραλάμπους, δίδα Νίκη Παπαδοπούλου, κυρία Αικατερίνα Τουπαδάκη - Κασιτάκη, και κ. Παύλο Θεοδωρακόπουλο, Διευθυντή των Σχολείων της Ιεράς Μονής.

Προγραμματιστής και χειριστής ηλεκτρονικού υπολογιστού, εκλογή φωτογραφιών και γενικός τεχνικός σύμβουλος της όλης εργασίας κ. Ευθύμιος Μπουκουβάλας.

Ένα μέρος των φωτογραφιών είναι προσφορά του Γραφείου Ελληνικού Τουρισμού Σύδνεϋ.

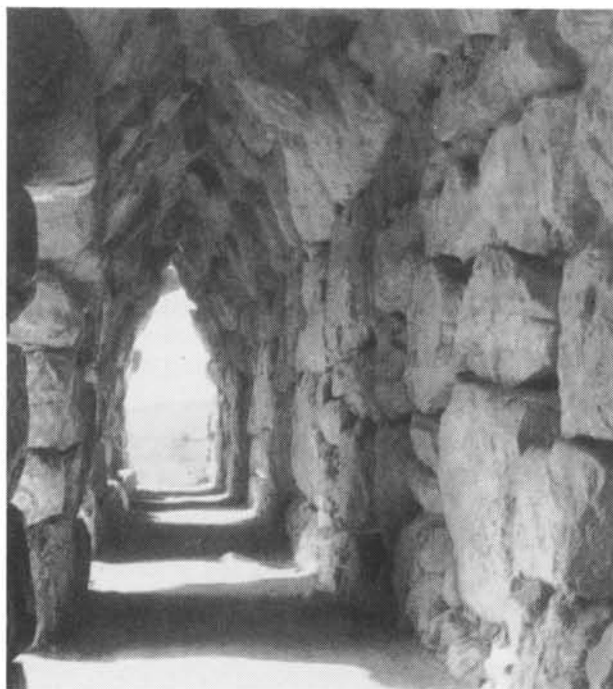
Σ' όλους γενικά η Ιερά Μονή εκφράζει θερμά ευχαριστήρια.

Το μισό μέρος των εξόδων αυτής της εργασίας καλύφτηκε από τη Σχολική Επιτροπή της Ιεράς Μονής με ειδικό δάνειο. Το υπόλοιπο μέρος από χορήγηση του N.S.W. Ministry of Education and Youth Affairs — Ethnic Schools Programme το οποίο ιδιαίτερα ευχαριστούμε.

Η ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ερωτήσεις

- *Πότε ήρθε στο φως ο πολιτισμός των Αχαιών και από ποιον;*
- *Ποιος ονόμασε τις Μυκήνες πολύχρυσες στα τραγούδια του και γιατί;*
- *Τι ήταν τα «κτηρίσματα»;*
- *Γιατί οι Αχαιοί τοποθετούσαν τα κτηρίσματα στον τάφο μαζί με τους νεκρούς;*
- *Πόσα χρόνια κράτησε ο Τρωικός πόλεμος και ποιος ήταν ο αρχηγός των Ελλήνων σ' αυτό τον πόλεμο;*

Τα κυκλώπεια τείχη στην Τίρυνθα. Είναι χτισμένα με πολύ μεγάλες πέτρες, που έκαμαν τους αρχαίους να φαντάζονται ότι τα έκτισαν οι μυθικοί γίγαντες, οι Κύκλωπες.

5. ΟΙ ΔΩΡΙΕΙΣ

Αργότερα, το 1.200 π.Χ., ήρθαν στην Ελλάδα οι Δωριείς, που ανήκαν στην ίδια φυλή με τους Αχαιούς. Ήταν λαός πολεμικός και κατέστρεψαν τον πολιτισμό των Αχαιών. Σε λιγότερα από 100 χρόνια οι Δωριείς έγιναν κύριοι όλης της Ελλάδας.

Από την ένωση των Προελλήνων, των Αχαιών και των Δωριέων προήλθαν οι Έλληνες.

Οι Αχαιοί στην Ιωνία

Όταν ήρθαν οι Δωριείς στην Ελλάδα, μερικοί Αχαιοί δε μπόρεσαν να αντέξουν τη σκλαβιά και βρήκαν καταφύγιο στα παράλια της Μικράς Ασίας. Εκεί στα παράλια της Ιωνίας δημιούργησαν τον λαμπρό Ιωνικό πολιτισμό. Ο πολιτισμός αυτός ανθούσε στην Ελληνική Μικρά Ασία μέχρι το 1922, που έγινε η Μικρασιατική καταστροφή και οι Τούρκοι ξερρίζωσαν απ' εκεί τους Έλληνες.

Ερείπια της
αρχαίας Τροίας

Ερωτήσεις

- Πότε ήρθαν στην Ελλάδα οι Δωριείς και τι έκαναν στον πολιτισμό των Αχαιών;
- Πώς προήλθαν οι Έλληνες;
- Πού πήγαν οι Αχαιοί για να γλυτώσουν από τους Δωριείς;
- Μέχρι πότε κράτησε ο Ελληνισμός στη Μικρά Ασία;

Ο ψαράς.
Τοιχογραφία
Σαντορίνης.

6. ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΑΠΟΙΚΙΕΣ - ΟΜΗΡΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ

Τα χρόνια που κύλησαν από τον ερχομό των Δωριέων στην Ελλάδα ως τα 800 π.Χ., τα ονομάζουμε ομηρικά χρόνια, γιατί τις πληροφορίες μας γι' αυτή την εποχή τις παίρνουμε από τα ποιήματα του Ομήρου.

Οι Έλληνες ιδρύουν καινούριες αποικίες

Τον 8ο αιώνα π.Χ. οι Έλληνες κατάφεραν να διώξουν τους Φοίνικες από τη Μεσόγειο και να γίνουν η μεγαλύτερη ναυτική δύναμη. Συνεχώς ταξίδευαν και γνώριζαν καινούργια μέρη.

Στην Ελλάδα με τα χρόνια ο πληθυσμός μεγάλωνε και τα προϊόντα της γης δεν ήταν αρκετά για να τον θρέψουν. Πολλοί έφευγαν από την πατρίδα τους αναζητώντας στην ξενητεία πλούσιο μέρος για να κατοικήσουν. Έτσι οι Έλληνες ίδρυσαν πλήθος από αποικίες σ' όλα τα παράλια της Μεσογείου.

Οι άποικοι στην καινούργια τους πατρίδα δεν ξεχνούσαν την παλιά τους πόλη, τη Μητρόπολη, όπως την ονόμαζαν. Συνέχιζαν να μιλούν την ίδια γλώσσα που μιλούσαν και να έχουν την ίδια θρησκεία.

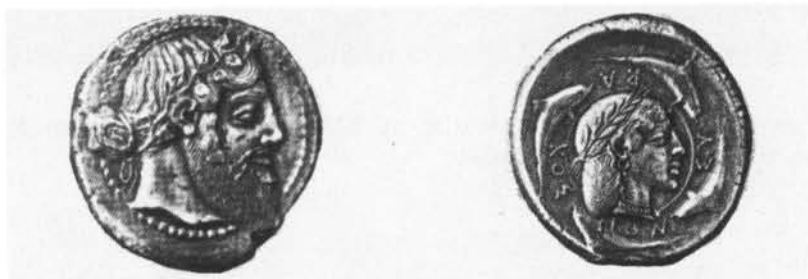
Οι Ελληνικές αποικίες πρόκοψαν, πλούτισαν και έγιναν σπουδαία πνευματικά κέντρα. Οι κάτοικοί τους ασχολήθηκαν πολύ με τις τέχνες και τα γράμματα. Στην Κάτω Ιταλία οι αποικίες ήταν τόσες

πολλές, που νόμιζες πως βρισκόσουν στην Ελλάδα. Γι' αυτό, όλη η περιοχή εκείνα τα χρόνια ονομάστηκε «Μεγάλη Ελλάδα». Μέχρι σήμερα, σε πολλά χωριά της κάτω Ιταλίας, ζούνε Έλληνες που μιλάνε ακόμα Ελληνικά.

Τη Μασσαλία, το μεγαλύτερο λιμάνι της σημερινής Γαλλίας, το ίδρυσαν Έλληνες άποικοι.

Ερωτήσεις

- Ποια ονομάζουμε Ομηρικά χρόνια και γιατί;
- Ποιους κατάφεραν να διώξουν οι Έλληνες από τη Μεσόγειο τον 8ο αιώνα π.Χ. και τι κατάφεραν να γίνουν;
- Γιατί πολλοί Έλληνες έφευγαν από την πατρίδα τους;
- Πώς ονόμαζαν την παλιά τους πόλη;
- Γιατί ολόκληρη η περιοχή της κάτω Ιταλίας ονομάστηκε «Μεγάλη Ελλάδα»;
- Πώς ονομάζεται το μεγαλύτερο λιμάνι της σημερινής Γαλλίας, και ποιοι το ίδρυσαν;

Νομίσματα από ελληνικές αποικίες της Σικελίας.

Τα αποτελέσματα του αποικισμού

Οι Έλληνες απλώθηκαν σ' όλο τον τότε γνωστό κόσμο. Οι λαοί που κατοικούσαν εκεί γνώρισαν τον θαυμάσιο Ελληνικό πολιτισμό και επηρεάστηκαν ευεργετικά απ' αυτόν.

Τον 8ο αιώνα π.Χ., η ελληνική γλώσσα ακουγόταν σ' όλη τη Μεσόγειο και το ελληνικό νόμισμα κυριαρχούσε παντού. Οι Έλληνες είχαν γίνει κυρίαρχοι της Μεσογείου.

Από τον 8ο μέχρι τον 6ο αιώνα π.Χ. οι Έλληνες ίδρυσαν αποικίες σχεδόν σε όλα τα παράλια της Μεσογείου.

7. ΣΠΑΡΤΗ: ΕΝΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ

Η Σπάρτη τον 6ον αιώνα

Τα αρχαία χρόνια, η Σπάρτη ήταν ένα μοναδικό στρατιωτικό κράτος. Ιδρύθηκε από την πιο δυνατή φυλή των Δωριέων που εγκαταστάθηκε εκεί αφού νίκησαν τους Αχαιούς. Οι Σπαρτιάτες αργότερα, με τους φοβερούς Μεσσηνιακούς πολέμους, κατάφεραν να κυριεύσουν και τη γειτονική Μεσσηνία.

Η παράδοση λέει πως τους νόμους της Σπάρτης τους έγραψε ο σοφός νομοθέτης Λυκούργος. Ο νομοθέτης αυτός απαγόρευσε στους Σπαρτιάτες να έχουν σχέση με άλλα κράτη για να μην επηρεάζονται.

Ερωτήσεις

- *Τι ήταν οι Έλληνες τον 6ον αιώνα;*
- *Ποια φυλή ίδρυσε τη Σπάρτη;*
- *Πώς κυριεύσαν τη γειτονική Μεσσηνία;*
- *Ποιος έγραψε τους νόμους της Σπάρτης;*
- *Τι απαγόρευσε στους Σπαρτιάτες;*

Οι τρεις κοινωνικές τάξεις

Οι κάτοικοι στη Σπάρτη ήταν χωρισμένοι σε τρεις κοινωνικές τάξεις:

α) τους Σπαρτιάτες, που κυβερνούσαν την πόλη και σήκωναν το βάρος του πολέμου, β) τους περίοικους, που κατοικούσαν στα περίχωρα της Σπάρτης. Αυτοί δεν έπαιρναν μέρος στη διοίκηση αλλά πολεμούσαν δίπλα στους Σπαρτιάτες πολίτες, και γ) τους είλωτες, που ήταν οι σκλάβοι των Σπαρτιατών.

Οι είλωτες ήταν οι περισσότεροι και γι' αυτό οι Σπαρτιάτες φοβόντουσαν μήπως επαναστατήσουν κάποια μέρα. Για να αντιμετωπίσουν πιθανή εξέγερσή τους, αναγκάστηκαν να δημιουργήσουν δυνατό στρατό που ήταν πάντα έτοιμος για πόλεμο.

Ερωτήσεις

- Σε πόσες και ποιες τάξεις ήταν χωρισμένοι οι Σπαρτιάτες;
- Γιατί δημιούργησαν τόσο δυνατό στρατό;

Η ζωή των Σπαρτιατών - Η ζωή των παιδιών

Όλοι οι Σπαρτιάτες μέχρι τα 60 τους χρόνια, υπηρετούσαν υποχρεωτικά στο στρατό και γυμνάζονταν συνεχώς. Τα άρρωστα παιδιά όταν γεννιόντουσαν τα πετούσαν. Τα γερά παιδιά έμεναν κοντά στη μητέρα τους μέχρι τα 7 τους χρόνια. Έπειτα το κράτος φρόντιζε για την ανατροφή και την εκπαίδευσή τους. Γυμνάζοντας συνεχώς για να αποκτήσουν γερό σώμα και να γίνουν γενναίοι και υπάκουοι στρατιώτες. Έτρωγαν ένα φαγητό που το έλεγαν μέλανα ζωμό και φορούσαν πάντα τα ίδια ρούχα. Μάθαιναν να σέβονται τους μεγαλύτερους τους και να «λακωνίζουν», δηλαδή να δίνουν σύντομες και έξυπνες απαντήσεις.

Οι Σπαρτιάτες αγαπούσαν πολύ το χορό. Όταν χόρευαν στις γιορτές, σχημάτιζαν τρεις χορούς: των γερόντων, των ανδρών και των παιδιών. Ο χορός αυτός είχε ένα βαθύ συμβολισμό:

- ο χορός των γερόντων έψαλλε: *«Κάποτε ήμασταν εμείς γενναία παλληκάρια».*
- ο χορός των ανδρών απαντούσε: *«Τώρα είμαστε εμείς, δοκίμασε αν θέλεις».*
- ο χορός των παιδιών έλεγε: *«Εμείς θα γίνουμε πολύ καλύτεροί σας».*

Ερωτήσεις

- Μέχρι ποια ηλικία έπρεπε να υπηρετούν οι Σπαρτιάτες στο στρατό;
- Τι έκαναν με τα άρρωστα παιδιά όταν γεννιόντουσαν;
- Μέχρι ποια ηλικία έμεναν τα παιδιά με τη μητέρα τους;
- Πώς φρόντιζε το κράτος για τα παιδιά;
- Με ποια λέξη εννοούσαν να δίνει κάποιος έξυπνη και σύντομη απάντηση;
- Ποιοί ήταν οι τρεις χοροί των Σπαρτιατών και τι συμβόλιζαν;

Σπαρτιάτης πολεμιστής.

Κοριτσι της Σπάρτης που γυμνάζεται σε αγώνα δρόμου.

Το πολίτευμα της Σπάρτης

Οι νόμοι της Σπάρτης απαγόρευαν στους Σπαρτιάτες να ασχολούνται με τα γράμματα, τις τέχνες ή το εμπόριο. Κανείς δεν αγαπούσε τα χρήματα, γιατί τα νομίσματα της Σπάρτης ήταν βαρειά και σιδερένια, χωρίς αξία.

Τη Σπάρτη κυβερνούσαν:

α) δύο βασιλιάδες, που ήταν αρχηγοί του στρατού σε περίπτωση πολέμου, β) η γερουσία, που αποτελούνταν από 28 γέροντες που έφτιαχναν τους νόμους, γ) η Απέλλα, ήταν ένα συμβούλιο στο οποίο έπαιρναν μέρος όλοι οι Σπαρτιάτες που ήταν πάνω από 30 χρόνων. Συνεδρίαζαν μια φορά το μήνα για να ψηφίσουν τους νόμους, να εκλέξουν τη γερουσία, και να αποφασίσουν για πόλεμο ή ειρήνη, δ) οι πέντε έφοροι, που εκλέγονταν από την Απέλλα για ένα χρόνο και επέβλεπαν την τήρηση των νόμων. Το πολίτευμα της Σπάρτης ήταν ολιγαρχικό, δηλαδή οι λίγοι που κυβερνούσαν έκαναν τον λαό ότι ήθελαν.

Ερωτήσεις

- *Τι απαγόρευαν οι νόμοι της Σπάρτης;*
- *Ποιοι κυβερνούσαν τη Σπάρτη;*
- *Τι ήταν το «ολιγαρχικό πολίτευμα»;*

8. Η ΑΘΗΝΑ: ΜΙΑ ΠΟΛΗ - ΚΡΑΤΟΣ

Το μικρό κράτος της Αθήνας ιδρύθηκε από τους Αχαιοούς. Γύρω της υπήρχαν άλλα μικρά κράτη, που τα ένωσε για να αποτελέσουν το μεγάλο κράτος της Αθήνας, ο Μυθικός Θησέας. Το όνομά της η Αθήνα το πήρε από τη θεά Αθηνά που προστάτευε κιόλας την πόλη.

Βασιλιάδες και ευγενείς

Την Αθήνα στην αρχή την κυβερνούσε ένας βασιλιάς με τη βοήθεια των ευγενών. Πρώτος βασιλιάς των Αθηνών ήταν ο Κέκροπας και τελευταίος ο Κόδρος, που θυσιάστηκε για να σωθεί η πατρίδα του από τους Δωριείς.

Μετά το θάνατο του Κόδρου, την Αθήνα κυβερνούσαν 9 άρχοντες, που τους διάλεγαν από την τάξη των ευγενών. Οι πολίτες ήταν χωρισμένοι τότε σε ελεύθερους και δούλους. Το πολίτευμα ήταν αριστοκρατικό γιατί κυβερνούσαν μόνο οι ευγενείς.

Ερωτήσεις

- *Από ποιους ιδρύθηκε η Αθήνα;*
- *Ποιος ένωσε τα μικρά κράτη γύρω από την Αθήνα;*
- *Από ποιον πήρε η Αθήνα το όνομά της;*
- *Ποιοι κυβερνούσαν την Αθήνα στην αρχή;*
- *Ποιος ήταν ο πρώτος βασιλιάς της Αθήνας και ποιος ο τελευταίος;*
- *Γιατί θυσιάστηκε ο τελευταίος βασιλιάς των Αθηνών;*
- *Από ποιους διάλεγαν τους άρχοντες για να κυβερνήσουν την Αθήνα;*
- *Πώς χώριζαν τότε τους πολίτες;*

Ερείπια από το ναό του Ολυμπίου Διός που θεμελίωσε ο Πεισίστρατος.

Οι πρώτοι γραπτοί νόμοι: Δράκοντας - Σόλωνας

Με τον καιρό οι αγρότες, οι έμποροι και οι τεχνίτες ζήτησαν και αυτοί δικαιώματα και έτσι ξέσπασαν στην πόλη ταραχές. Οι πλούσιοι τότε έβαλαν το Δράκοντα να γράψει νόμους για να κυβερνάται ομαλά η πόλη. Αυτός έγραψε τόσο σκληρούς νόμους, που ακόμα και σήμερα, όταν λέμε «*δρακόντεια μέτρα*», εννοούμε πολύ αυστηρά μέτρα. Η κατάσταση δε βελτιώθηκε και οι Αθηναίοι έβαλαν το σοφό Σόλωνα να γράψει καινούργιους νόμους.

Ο Πεισίστρατος - Ένας Τύραννος

Με τη νομοθεσία του Σόλωνα ωφελήθηκαν μόνο όσοι είχαν πλουτίσει από το εμπόριο. Έτσι άρχισαν πάλι οι ταραχές. Τότε ο Πεισίστρατος για να σώσει την κατάσταση έγινε τύραννος των Αθηνών. Έτσι ονόμαζαν όποιον αποκτούσε την εξουσία με τη βία και όχι με τους νόμους.

Ο Πεισίστρατος κυβέρνησε δίκαια και ειρηνικά την Αθήνα, συμπληρώνοντας τους νόμους του Σόλωνα. Στον καιρό του θεμελιώθηκε ο ναός του Ολυμπίου Διός που μερικές από τις κολώνες του σώζονται μέχρι σήμερα στην Αθήνα. Ήταν επίσης ο πρώτος που κατέγραψε τα ομηρικά έπη, γιατί μέχρι την εποχή του διαδίδονταν προφορικά από γενιά σε

γενιά. Τα παιδιά του κυβέρνησαν σκληρά και οι Αθηναίοι κατάργησαν την τυραννία.

Ερωτήσεις

- Ποιον έβαλαν οι πλούσιοι να γράψει σκληρούς νόμους και γιατί;
- Τι σημαίνει η φράση: «δρακόντια μέτρα»;
- Όταν η κατάσταση έγινε χειρότερη, ποιον έβαλαν να γράψει καινούργιους νόμους;
- Γιατί ξανάρχισαν πάλι ταραχές μετά τους καινούργιους νόμους;
- Τι έκανε τότε ο Πεσίστρατος για να σώσει την κατάσταση;
- Ποιος ναός χτίστηκε τον καιρό του Πεσίστρατου;
- Τι άλλο έκανε ο Πεσίστρατος και τι κατάφεραν τα παιδιά του;

Ο Κλεισθένης

Ο Κλεισθένης το 508 π.Χ. ήταν ο μόνος που κατάφερε να μετατρέψει το πολίτευμα της Αθήνας σε Δημοκρατικό. Με τους νόμους του έδωσε σ' όλους τους πολίτες ίσα δικαιώματα και όλοι μπορούσαν να πάρουν μέρος στη διοίκηση της πόλης. Διατήρησε τον Άρειο Πάγο και τη Βουλή, αλλά συγχρόνως

δημιούργησε ένα νέο αξίωμα του στρατηγού. Έδωσε μεγάλη δύναμη στην εκκλησία του δήμου, δηλαδή στη συγκέντρωση του λαού. Αυτή εξέλεγε τους στρατηγούς και ψήφιζε τους νόμους.

Έτσι το πολίτευμα της Αθήνας ξεκίνησε από βασιλεία, άλλαξε σε αριστοκρατικό, πέρασε στην τυραννία και κατάληξε στην πιο δίκαιη μορφή πολιτεύματος, τη δημοκρατία. Η Αθήνα λοιπόν μπορεί να καυχηθεί ότι είναι η μητέρα της δημοκρατίας. Οι Αθηναίοι ζώντας σε ένα ελεύθερο δημοκρατικό πολίτευμα, καλλιέργησαν τα γράμματα και τις τέχνες και έκαμαν την πόλη τους αιώνιο φάρο πολιτισμού.

Ερωτήσεις

- *Τι κατάφερε να κάνει ο Κλεισθένης με το πολίτευμα της Αθήνας;*
- *Από ποια στάδια πέρασε το πολίτευμα της Αθήνας;*
- *Τι δύναμη έδωσε στην εκκλησία;*
- *Ποια ήταν τα αποτελέσματα της δουλειάς του στην Αθήνα;*
- *Γιατί μπορούσε να καυχηθεί η Αθήνα;*

9. Η ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Τι πίστευαν οι Έλληνες

Οι Αρχαίοι Έλληνες ήταν πολύ ευσεβείς, γι' αυτό έκτιζαν παντού ναούς και βωμούς για να τιμήσουν τους θεούς τους. Ο Πλούταρχος, που ταξίδεψε σ' όλη την Αρχαία Ελλάδα, είπε ότι συνάντησε πόλεις χωρίς θέατρα, χωρίς τείχη αλλά πουθενά δεν είδε πόλη χωρίς ναούς και βωμούς.

Δυστυχώς, οι Αρχαίοι Έλληνες δεν γνώριζαν τον αληθινό Θεό, γι' αυτό λάτρευαν είδωλα, ψεύτικους δηλαδή θεούς, που έφτιαχναν με τη φαντασία τους.

Οι θεοί τους ήταν αθάνατοι αλλά είχαν όλα τα ανθρώπινα πάθη. Έτρωγαν ένα θεϊκό φαγητό, την αμβροσία και έπιναν ένα υπέροχο ποτό που λεγόταν νέκταρ.

Ερωτήσεις

- *Πώς τιμούσαν οι Αρχαίοι Έλληνες τους θεούς τους;*
- *Τι ιδιαίτερο εντυπωσίασε τον Πλούταρχο στα ταξίδια του στην Αρχαία Ελλάδα;*
- *Σε τι πίστευαν οι Αρχαίοι Έλληνες;*
- *Πώς ονόμαζαν την τροφή και το ποτό των θεών;*

Οι θεοί των Ελλήνων

Οι πιο σπουδαίοι θεοί σύμφωνα με την Ελληνική μυθολογία, ήταν αυτοί που κατοικούσαν στον Όλυμπο. Πατέρας των θεών και των ανθρώπων ήταν ο Δίας. Γυναίκα του Δία ήταν η Ήρα. Η Αθηνά, η θεά της σοφίας ήταν κόρη του Δία. Το ίδιο και η Αφροδίτη, που ήταν θεά της ομορφιάς και η Άρτεμη που ήταν θεά του κυνηγιού, του φεγγαριού και των δασών.

Οι γιοί του Δία ήταν ο Απόλλωνας, που ήταν θεός της μουσικής, ο Άρης, ο θεός του πολέμου και ο Ερμής, που ήταν θεός του εμπορίου και ταχυδρόμος των θεών.

Ο Δίας είχε και αδέρφια, τον Ποσειδώνα, το θεό της θάλασσας, τον Πλούτωνα, το θεό του κάτω κόσμου και τη Δήμητρα, που ήταν η θεά της γεωργίας. Η πιο σεμνή αδελφή του, η θεά Εστία, προστάτευε την οικογενειακή ζωή και σ' όλα τα σπίτια υπήρχε βωμός της.

Εκτός από αυτούς τους θεούς, οι αρχαίοι Έλληνες πίστευαν πως υπήρχε και μια άλλη ομάδα κατώτερων θεών. Οι πιο σπουδαίοι απ' αυτούς ήταν ο Διόνυσος, ο θεός του κρασιού, και η Περσεφόνη, η κόρη της Δήμητρας.

Ερωτήσεις

- Ποιοι ήταν οι πιο σπουδαίοι Θεοί και πού κατοικούσαν, σύμφωνα με τη μυθολογία;
- Ποια ήταν η σεμνή αδελφή του Δία και ποιος ήταν ο ρόλος της;
- Ποια ήταν η δεύτερη ομάδα των θεών που πίστευαν οι Αρχαίοι Έλληνες;

Πώς τιμούσαν τους θεούς τους οι Έλληνες

Μέσα στους ναούς οι αρχαίοι Έλληνες έβαζαν τα αγάλματα των θεών. Έξω από τους ναούς ήταν ο βωμός γύρω από τον οποίο συγκεντρώνονταν και λάτρευαν το θεό με προσευχές και θυσίες. Την προσευχή τους τη συνόδευαν με προσφορές. Πρόσφεραν στους θεούς κρασί, λάδι ή έσφαζαν ζώα και τα έκαναν θυσία.

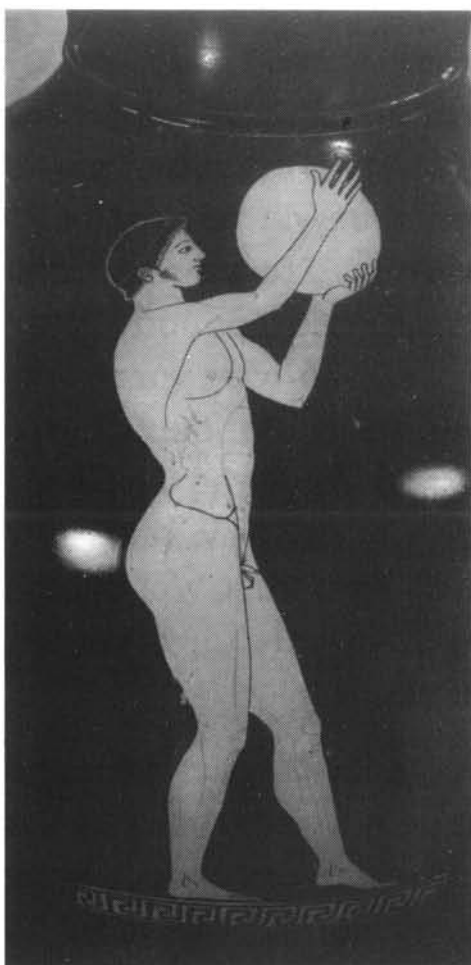

Οι Ολυμπιακοί αγώνες

Οι Έλληνες είχαν πολλές θρησκευτικές γιορτές και αγώνες για να τιμήσουν τους θεούς τους. Η πιο σπουδαία θρησκευτική γιορτή ήταν οι Ολυμπιακοί αγώνες που γίνονταν στην Ολυμπία κάθε τέσσερα χρόνια. Ήταν αφιερωμένοι στο Δία και έπαιρναν μέρος αθλητές απ' όλη την Ελλάδα. Κρατούσαν πέντε μέρες και τότε σταματούσε κάθε πόλεμος ανάμεσα στις Ελληνικές πόλεις. Οι νικητές ονομάζονταν Ολυμπιονίκες και το βραβείο τους ήταν ένα στεφάνι καμωμένο από αγριελιά. Αγωνίζονταν μόνο για την τιμή και την αρετή και όταν επέστρεφαν στη πόλη τους τούς τιμούσαν σαν ήρωες.

Ερωτήσεις

- *Πώς τιμούσαν τους θεούς τους οι Έλληνες;*
- *Τι ήταν οι Ολυμπιακοί αγώνες;*
Σε ποιο θεό ήταν αφιερωμένοι;
- *Πόσες μέρες κρατούσαν και τι γινόταν στις πόλεις αυτές τις μέρες;*
- *Γιατί αγωνίζονταν οι αθλητές;*
- *Ποιο ήταν το βραβείο τους;*

Παράσταση δισκοβόλου

Αρχαία Ολυμπία. Το στάδιο

Μαντεία - Αμφικτιονίες

Από τους θεούς των οι αρχαίοι Έλληνες περίμεναν να τους φανερώσουν το μέλλον. Πίστευαν πως οι θεοί φανερώνουν τη θέλησή τους για το μέλλον με διάφορα σημάδια, τους οιωμούς. Στα μαντεία, που ήταν ιεροί τόποι, οι μάντες παρατηρούσαν τους οιωμούς, τους εξηγούσαν και έδιναν τους χρησμούς, τις απαντήσεις δηλαδή για το τι θα συμβεί στο μέλλον. Το πιο αρχαίο μαντείο ήταν της Δωδώνης αλλά το πιο σπουδαίο ήταν των Δελφών, που ήταν αφιερωμένο στον Απόλλωνα. Εκεί τους χρησμούς, που δύσκολα μπορούσε να τους καταλάβει κανείς, τους έδινε μια ιέρεια, η Πυθία.

Ο ναός του Απόλλωνα στους Δελφούς με τον καιρό έγινε πανελλήνιο προσκύνημα και απέκτησε μεγάλο πλούτο. Όλες οι πόλεις έστελναν αντιπροσώπους τους για να φροντίζουν την περιουσία του ναού. Το ίδιο γινόταν και με άλλους πλούσιους ναούς. Οι αντιπρόσωποι συνεδρίαζαν και το συνέδριο αυτό λεγόταν αμφικτιονικό συνέδριο. Οι πόλεις που έπαιρναν μέρος σ' αυτό αποτελούσαν μια αμφικτιονία, ήταν ενωμένες και βοηθούσε η μία την άλλη. Με τα αμφικτιονικά συνέδρια φρόντιζαν να λύσουν τις διαφορές που είχαν μεταξύ τους, χωρίς να γίνεται πόλεμος. Σπουδαιότερη και πρώτη αμφικτιονία ήταν η αμφικτιονία των Δελφών.

Ερωτήσεις

- *Τι περίμεναν από τους θεούς τους οι αρχαίοι Έλληνες;*
- *Τι έκαναν οι μάντεις στα ιερά μαντεία;*
- *Ποιο ήταν το πιο αρχαίο μαντείο;*
- *Ποιο ήταν το ποιο σπουδαίο μαντείο;*
- *Ποια ήταν η Πυθία;*
- *Πού ήταν ο ναός του Απόλλωνα και τι έγινε με τον καιρό;*
- *Πώς έλεγαν το συνέδριο των αντιπροσώπων;*
- *Τι φρόντιζαν να κάνουν με αυτά τα συνέδρια οι πόλεις που λάβαιναν μέρος σ' αυτά;*
- *Ποια ήταν η πρώτη και σπουδαιότερη αμφικτιονία;*

Το Μαντείο των Δελφών

Μυστήρια

Οι πιο σπουδαίες θρησκευτικές τελετές των αρχαίων Ελλήνων ήταν τα μυστήρια για τις οποίες δεν ξέρουμε πολλά πράγματα, γιατί εκείνοι που έπαιρναν μέρος έπρεπε να κρατούν μυστικό αυτό που έβλεπαν εκεί. Στα μυστήρια μπορούσαν να πάρουν μέρος μόνο οι μνημένοι. Αυτοί θα απολάμβαναν μετά θάνατο μια ευτυχισμένη και αιώνια ζωή. Τα πιο σπουδαία μυστήρια ήταν τα Ελευσίνια μυστήρια, που γίνονταν προς τιμήν της Δήμητρας και της κόρης της Περσεφόνης.

Ερωτήσεις

- *Τι ήταν τα «μυστήρια»;*
- *Ποιοι μπορούσαν να πάρουν μέρος στα μυστήρια;*
- *Τι πίστευαν αυτοί;*
- *Πώς ονομάζονταν τα σπουδαιότερα Μυστήρια;*

10. ΟΙ ΠΕΡΣΙΚΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ

Στη Μεσοποταμία που βρίσκεται στην Ασία, αναπτύχθηκε ένας σπουδαίος πολιτισμός, χιλιάδες χρόνια προτού γεννηθεί ο Κύριος. Οι πιο σπουδαίοι λαοί που κατοίκησαν εκεί ήταν οι Ασσύριοι, οι Βαβυλώνιοι και οι Πέρσες.

Την εποχή που βασίλευε ο Ναβουχοδονόσορ, οι Βαβυλώνιοι κυρίευσαν την Ιερουσαλήμ και πήραν στην Βαβυλώνα αιχμαλώτους τους Εβραίους. Για όλα αυτά τα θλιβερά γεγονότα μας μιλά η Παλαιά Διαθήκη.

Αργότερα οι Πέρσες κυρίεψαν την Βαβυλώνα και η Μεσοποταμία έγινε επαρχία της Περσίας. Έτσι τον 6ο αιώνα π.Χ., η Περσία, το σημερινό Ιράν δηλαδή, ήταν ένα πλούσιο και δυνατό κράτος.

Οι Πέρσες με τον βασιλιά τους τον Κύρο, αφού κυρίεψαν τις Ελληνικές αποικίες της Μικράς Ασίας, θέλησαν να κυριεύσουν και την υπόλοιπη Ελλάδα και να μεγαλώσουν την αυτοκρατορία τους. Αυτή ήταν η αιτία που έγιναν οι Περσικοί πόλεμοι.

Ερωτήσεις

- Πού βρίσκεται η Μεσοποταμία;
- Ποιοι ήταν οι σπουδαιότεροι λαοί που κατοίκησαν εκεί;
- Για ποια θλιβερά γεγονότα μας μιλά η Παλαιά Διαθήκη;
- Ποιοι κυρίευσαν τη Βαβυλώνα;
- Πώς λέγεται η Περσία σήμερα;
- Ποια ήταν η αιτία των Περσικών πολέμων;

Έλληνας οπλίτης νικά τον Πέρση αντίπαλό του

Η ιωνική επανάσταση (499 π.Χ.)

Όταν βασιλιάς στην Περσία ήταν ο Δαρείος, οι Έλληνες της Μικράς Ασίας, με τη βοήθεια των Αθηναίων και των Ερετριέων επαναστάτησαν κατά των Περσών, γιατί δεν άντεχαν άλλο να πληρώνουν τους μεγάλους φόρους που τους έβαζαν. Στην επανάσταση αυτή οι Έλληνες νικήθηκαν από τους Πέρσες, οι οποίοι βρήκαν την αφορμή που περίμεναν για πόλεμο.

Ερωτήσεις

- *Γιατί οι Έλληνες της Μικράς Ασίας επαναστάτησαν κατά των Περσών και ποιοι τους βοήθησαν;*
- *Ποιοι νίκησαν σ' αυτή την επανάσταση;*

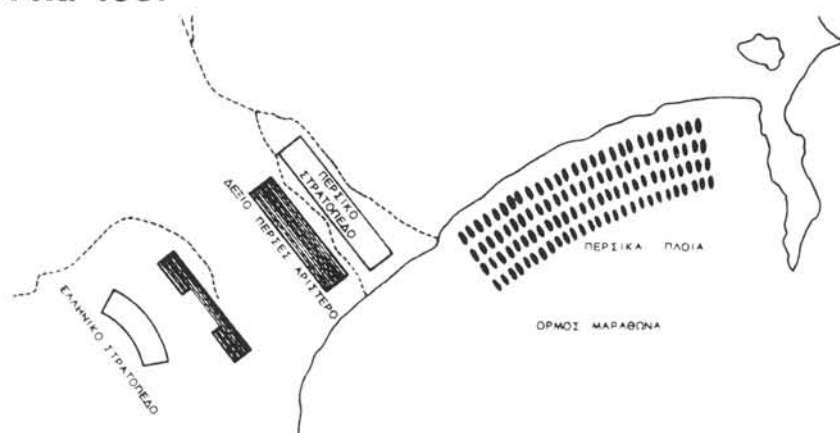
Η μάχη του Μαραθώνα (490 π.Χ.)

Ο Δαρείος, για να τιμωρήσει τους Αθηναίους, έστειλε στρατό και στόλο να κυριεύσουν την Ελλάδα. Αρχηγοί των Περσών ήταν ο Δάτης και ο Αρταφέρνης. Οι Πέρσες κατέστρεψαν την Ερέτρια για να την εκδικηθούν για τη βοήθεια που έστειλε στους μικρασιάτες, και στρατοπέδευαν στην πεδιάδα του Μαραθώνα με σκοπό να προχωρήσουν μετά στην Αθήνα.

Την κρίσιμη αυτή ώρα, μόνοι τους οι Αθηναίοι, με τη βοήθεια μόνο των Πλαταιών και με αρχιστράτηγό τους το Μιλτιάδη, αποφάσισαν να αντιμετωπίσουν τους βάρβαρους Πέρσες.

Ο Μιλτιάδης, με ένα έξυπνο σχέδιο κατάφερε να περικυκλώσει τους Πέρσες και να τους νικήσει. Οι Έλληνες πολέμησαν γενναία για να υπερασπίσουν τα ιδανικά της πατρίδας, της θρησκείας και της οικογένειας. Οι Πέρσες δεν είχαν τέτοια ιδανικά, γιατί οι περισσότεροι ήταν μισθοφόροι στρατιώτες. Νικημένοι και κατατρομαγμένοι έτρεχαν να σωθούν στα πλοία τους.

Τότε ένας γενναίος Έλληνας, ο Κυνέγειρος, ο αδελφός του μεγάλου ποιητή Αισχύλου, άρπαξε με τα χέρια του ένα Περσικό καράβι για να το εμποδίσει να φύγει. Κι όταν οι Πέρσες του έκοψαν τα χέρια, αυτός προσπάθησε να κρατήσει το καράβι με τα δόντια του!

Σχέδιο παρατάξεως Ελλήνων και Περσών πριν από τη μάχη του Μαραθώνα

Ερωτήσεις

- *Γιατί οι Έλληνες της Μικράς Ασίας επαναστάτησαν κατά των Περσών και ποιοι τους βοήθησαν;*
- *Ποιοι νίκησαν σ' αυτή την επανάσταση;*
- *Τι έκανε ο Δαρείος για να τιμωρήσει τους Αθηναίους;*
- *Ποιοί βοήθησαν τους Αθηναίους να αντιμετωπίσουν τους Πέρσες και ποιος ήταν αρχηγός τους;*
- *Για ποια ιδανικά πολεμούσαν οι Έλληνες;*
- *Τι ήταν οι «μισθοφόροι στρατιώτες»;*
- *Ποιος ήταν ο Κυνέγειρος;*
- *Πώς τον τραυμάτισαν οι Πέρσες και πώς αντέδρασε αυτός;*

Τιμή στους νεκρούς του πολέμου

Την χαρμόσυνη είδηση της νίκης την έφερε στην Αθήνα τρέχοντας ο Φειδιππίδης. Απ' τη συγκίνησή του το μόνο που κατάφερε να πει ήταν: «*Νενικήκαμεν!*», «*Νικήσαμε!*» δηλαδή, και ξεψύχησε. Προς τιμή του Φειδιπίδη επεκράτησε από τότε να γίνεται ο αγώνας του Μαραθωνίου δρόμου. Οι Αθηναίοι έθαψαν με τιμές τους νεκρούς μαραθωνομάχους.

Στον τύμβο του Μαραθώνα έστησαν μια μαρμάρινη στήλη και χάραξαν πάνω ένα επίγραμμα του Σιμωνίδη που έλεγε: *«Οι Αθηναίοι, υπερασπίζοντας στο Μαραθώνα όλους τους Έλληνες, νίκησαν τη δύναμη των χρυσοστολισμένων Περσών».*

Η σημασία της νίκης των Ελλήνων

Οι Αθηναίοι με τη νίκη τους έδιωξαν τους Πέρσες από το ευλογημένο χώμα της Ελλάδας αλλά και τους εμπόδισαν να βάλουν πόδι στην Ευρώπη. Κανείς δεν ξέρει πώς θα ήταν σήμερα η Ευρώπη, αν οι Έλληνες δε νικούσαν στο Μαραθώνα τους βαρβάρους. Αργότερα, ο γιος του Δαρείου, ο Ξέρξης, συνέχισε τους πολέμους για να κυριεύσει την Ελλάδα.

Μετά το Δαρείο, έγινε βασιλιάς των Περσών ο Ξέρξης, που συνέχισε το κατακτητικό έργο του πατέρα του.

Στο μεταξύ οι Αθηναίοι, ακολουθώντας τις συμβουλές του Θεμιστοκλή, προετοιμάζονταν έντονα για να αντιμετωπίσουν τον καινούργιο κίνδυνο.

Για να αντιμετωπίσουν καλύτερα τον Περσικό κίνδυνο, όλοι οι Έλληνες έκαμαν ένα συνέδριο στον Ισθμό της Κορίνθου και όρισαν αρχηγό του στρατού το βασιλιά της Σπάρτης Λεωνίδα.

Ερωτήσεις

- Τι κατόρθωσε ο Φειδιππίδης και ποιος αγώνας επεκράτησε μέχρι σήμερα προς τιμήν του;*
- *Τι έστησαν στον τύμβο του Μαραθώνα οι Αθηναίοι και τι έγραψαν επάνω;*
 - *Ποιος συνέχισε αργότερα τους πολέμους για να κυριεύσει την Ελλάδα;*
 - *Ποιος έγινε βασιλιάς των Περσών μετά το Δαρείο;*
 - *Πού συνεδρίασαν οι Αθηναίοι και ποιον έβαλαν γι' αρχηγό του στρατού;*

Η μάχη στις Θερμοπύλες (480 π.Χ.)

Την Άνοιξη του 480 π.Χ., ο Ξέρξης ξεκίνησε με το στρατό και το στόλο του για να κυριέψει την Ελλάδα. Πέρασε τον Ελλήσποντο, προχώρησε στη Μακεδονία και έφτασε στη Θεσσαλία, χωρίς να βρει καμιά αντίσταση.

Στα στενά των Θερμοπυλών τον περίμεναν ο Λεωνίδας με το στρατό του. Από εκεί ο Ξέρξης έστειλε μήνυμα στους Έλληνες να του παραδώσουν τα όπλα. Τότε ο Λεωνίδας του έδωσε τη γνωστή ηρωική απάντηση: «*Μολών λαβέ*», δηλαδή, «*Έλα να τα πάρεις*».

Στις Θερμοπύλες οι Έλληνες έδειξαν στους βαρβάρους πώς πολεμούν για τα ιερά και τα όσια και την ελευθερία της πατρίδας τους. Ότι όμως δεν κατάφεραν οι Πέρσες με τον πόλεμο, το κατάφεραν με την προδοσία ενός προδότη του Εφιάλη. Αυτός οδήγησε τους Πέρσες από ένα μυστικό μονοπάτι πίσω από το βουνό για να περικυκλώσουν τους Έλληνες.

Ο Λεωνίδα, όταν είδε ότι δεν υπάρχει ελπίδα σωτηρίας μετά την προδοσία, διέταξε τους υπόλοιπους Έλληνες να φύγουν για να υπηρετήσουν την πατρίδα σε άλλη περίπτωση και αυτός με τους 300 Σπαρτιάτες του έμεινε στη θέση του, πιστός στους νόμους της Σπάρτης.

Μα ο αγώνας ήταν άνισος. Οι γενναίοι υπερασπιστές του στενού, πολεμώντας με όσα όπλα τους απέμειναν και με τα χέρια και τα δόντια, έπεσαν ο ένας μετά τον άλλο, ως τον τελευταίο.

Αργότερα οι Έλληνες για να θυμούνται την ηρωική θυσία του Λεωνίδα και των τριακοσίων, έστησαν στις Θερμοπύλες λαμπρό μνημείο και επάνω χάραξαν το επίγραμμα του Σιμωνίδη που έλεγε:

*«Ξένε πού 'σαι περαστικός απ' αυτά τα μέρη,
πήγαινε την είδηση στους Σπαρτιάτες, πως εδώ
είμαστε θαμένοι, πιστοί στους νόμους τους».*

Ερωτήσεις

- Τι ξεκίνησε να κάνει ο Ξέρξης το 480 π.Χ. και πού πήγε;
- Ποιοι περίμεναν τον Ξέρξη στις Θερμοπύλες και τι έγινε εκεί;
- Με ποιο τρόπο κατάφεραν να περικυκλώσουν τους Έλληνες οι Πέρσες;
- Τι έκανε ο Λεωνίδας όταν είδε ότι δεν υπήρχε ελπίδα σωτηρίας μετά την προδοσία;
- Πώς τίμησαν οι Έλληνες την ηρωική θυσία του Λεωνίδα και των τριακοσίων;

Η ναυμαχία της Σαλαμίνας (480 π.Χ.)

Μετά τη νίκη τους στις Θερμοπύλες, οι Πέρσες προχώρησαν προς την Αθήνα που βρήκαν άδεια, γιατί οι κάτοικοί της με τη συμβουλή του Θεμιστοκλή μπήκαν «στα ξύλινα τείχη» του χρησμού της Πυθίας, σε πλοία δηλαδή, και έφυγαν για να σωθούν.

Οι άνδρες μπήκαν σε πολεμικά πλοία και περίμεναν να αντιμετωπίσουν τους Πέρσες στα στενά της Σαλαμίνας. Ο Θεμιστοκλής, στρατηγός της Αθήνας, έπεισε τους Έλληνες να μείνουν να πολεμήσουν εκεί και όχι στον Ισθμό της Κορίνθου όπου ήθελαν

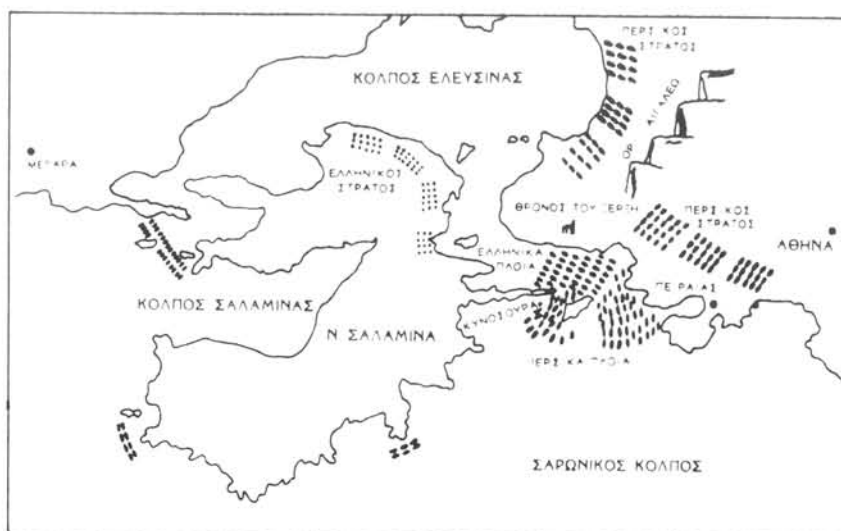
ο Ευρυβιάδης και οι άλλοι στρατηγοί. Για να τους πείσει χρησιμοποίησε ένα έξυπνο κόλπο.

Πράγματι, όλοι οι Έλληνες στα στενά της Σαλαμίνας, κάτω από την αρχηγία του Θεμιστοκλή, κατάφεραν να νικήσουν τους Πέρσες και να καταστρέψουν το στόλο τους. Ήταν Σεπτέμβριος του 480 π.Χ. όταν έγινε η ναυμαχία της Σαλαμίνας που έσωσε και δόξασε την Ελλάδα.

Ο Ξέρξης αναγκάστηκε να επιστρέψει ντροπιασμένος στην πατρίδα του με τα απομεινάρια του στρατού και του στόλου του. Φεύγοντας, άφησε στη Θεσσαλία το γαμπρό του Μαρδόνιο με 300 χιλιάδες στρατό, για να συνεχίσει τον πόλεμο.

Ερωτήσεις

- *Πού πήγαν οι Πέρσες μετά τη νίκη τους στις Θερμοπύλες;*
- *Πώς βρήκαν την πόλη;*
- *Πού περίμεναν οι Έλληνες τους Πέρσες;*
- *Ποιος τους οδήγησε στη νίκη;*
- *Πώς έγινε η ναυμαχία της Σαλαμίνας που έσωσε και δόξασε την Ελλάδα;*
- *Τι αναγκάστηκε να κάνει ο Ξέρξης;*

Σχέδιο θέσεων των Ελλήνων και Περσών στη ναυμαχία της Σαλαμίνας.

Η μάχη στις Πλαταιές (479 π.Χ.) - Το τέλος των Περσικών Πολέμων

Την Άνοιξη του 479 π.Χ. ο Μαρδόνιος προχώρησε προς την Αττική. Μπήκε στην έρημη Αθήνα και αποτελείωσε την καταστροφή που είχε αρχίσει ο Ξέρξης. Ύστερα, τραβήχτηκε στη Βοιωτία και στρατοπέδευσε στην πεδιάδα των Πλαταιών.

Οι Έλληνες ενωμένοι αποφάσισαν να δώσουν ένα τέλος στον πόλεμο. Μετά τις νίκες τους στο Μαραθώνα και τη Σαλαμίνα, κατάλαβαν πως οι Πέρσες δεν είναι ανίκητοι. Συγκεντρώθηκαν λοιπόν στις Πλαταιές με αρχηγό τον Σπαρτιάτη Πausανία. Οι Έλληνες πολέμησαν γενναία και νίκησαν και αυτή τη φορά τους Πέρσες. Στη μάχη σκοτώθηκε ο Μαρδόνιος.

Ερωτήσεις

- *Τι έγινε στην Αθήνα την Ανοιξη του 479 π.Χ.;*
- *Τι αποφάσισαν να κάνουν οι Έλληνες τότε;*
- *Ποιον διάλεξαν για αρχηγό τους;*
- *Ποιοι νίκησαν σ' αυτή τη μάχη;*
- *Ποιος σκοτώθηκε τελικά;*

Γιατί νίκησαν οι Έλληνες

Η μάχη στις Πλαταιές και η μάχη στη Μυκάλη σήμαναν το τέλος των αμυντικών πολέμων των Ελλήνων εναντίον των Περσών. Ο Ξέρξης παραδέχτηκε την ήττα του και σταμάτησε να σκέφτεται την κατάκτηση της Ελλάδας.

Οι ευσεβείς Έλληνες πίστεψαν ότι η νίκη τους οφείλεται στη βοήθεια των θεών, γι' αυτό αφιέρωσαν το ένα δέκατο από τα λάφυρα του πολέμου στο ναό του Απόλλωνα στους Δελφούς.

Η πόλη των Πλαταιών ανακηρύχθηκε ιερή. Εκεί κάθε τέσσερα χρόνια γιόρταζαν τα «*Ελευθέρια*» προς τιμήν των νεκρών και σε ανάμνηση της λαμπρής νίκης τους.

Οι λίγοι Έλληνες νίκησαν τους πολλούς Πέρσες επειδή πολέμησαν γενναία για την ελευθερία της

πατρίδας τους, για την οικογένεια και τη θρησκεία τους. Αυτό είναι το μυστικό της νίκης τους.

Ερωτήσεις

- *Ποιοι ήταν οι δυο τελευταίοι πόλεμοι μεταξύ των Ελλήνων και των Περσών;*
- *Τι πίστευαν οι ευσεβείς Έλληνες για τη νίκη τους και τι έκαναν γι' αυτό;*
- *Τι γιόρταζαν στην ιερή πόλη των Πλαταιών κάθε 4 χρόνια;*
- *Ποιο ήταν το μυστικό της νίκης των Ελλήνων;*

Οι αγώνες του Κίμωνα

Αργότερα οι Έλληνες έκαναν επιθετικούς πολέμους εναντίον των Περσών και ελευθέρωσαν το Αιγαίο και τα παράλια της Μικράς Ασίας. Ο Αθηναίος στρατηγός Κίμωνας, με τις πολλές νίκες του ανάγκασε τους Πέρσες να μην ενοχλήσουν ξανά την Ελλάδα.

Ο Κίμωνας, με 200 Αθηναϊκά πλοία ξεκίνησε να ελευθερώσει την Ελληνική Κύπρο από τους Πέρσες. Ενώ όμως πολιορκούσε την πόλη Κίτιο, (τη σημερινή Λάρνακα), πέθανε στα 449 π.Χ. Οι Αθηναίοι κράτησαν μυστικό το θάνατό του για να μη χάσουν το θάρρος τους οι πολεμιστές. Οι Πέρσες

νικήθηκαν, γιατί νόμιζαν ότι αρχηγός του στόλου ήταν ο νεκρός Κίμωνας. Και νεκρός ακόμη ο Κίμωνας νικούσε τους βαρβάρους.

Οι λαμπρές νίκες του Κίμωνα έκαναν τους Έλληνες να πιστέψουν ότι ανάμεσα στους Πέρσες και τους Αθηναίους έγινε ειρήνη, που ονομάστηκε Κιμώνειος ειρήνη.

Ερωτήσεις

- *Τι κατόρθωσαν να ελευθερώσουν οι Έλληνες στο Αιγαίο από τους Πέρσες;*
- *Ποιος ήταν ο Κίμωνας και τι ξεκίνησε να κάνει;*
- *Γιατί κράτησαν οι Αθηναίοι μυστικό το θάνατο του Κίμωνα;*
- *Γιατί νικήθηκαν οι Πέρσες;*
- *Τι ήταν η «Κιμώνειος ειρήνη»;*

11. Η ΗΓΕΜΟΝΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Η Αθήνα γίνεται το πιο δυνατό κράτος όλης της Ελλάδας

Ύστερα από τους Περσικούς πολέμους, στην Ελλάδα άρχισε μια περίοδος ακμής. Ιδιαίτερα προόδευσε η Αθήνα, που με τον πλούσιο στόλο της έγινε αρχηγός όλων των άλλων ελληνικών πόλεων και έμοιαζε με πανίσχυρη αυτοκρατορία. Η Αθήνα καλλιέργησε τα γράμματα και τις τέχνες και έφτασε σ' ένα πολιτισμό, που ακόμα και σήμερα προκαλεί τον θαυμασμό όλου του κόσμου.

Η Αθήνα στα χρόνια του Περικλή

Εκείνα τα χρόνια η Αθήνα είχε την τύχη να κυβερνάται από ένα σπουδαίο άνθρωπο και εξαιρετικό πολιτικό, τον Περικλή. Τα λαμπρά αυτά χρόνια της Αθήνας, που είναι γεμάτα δόξα και μεγαλείο, οι ιστορικοί τα ονόμασαν *«Χρυσό Αιώνα των Αθηνών»* ή διαφορετικά *«Χρυσό Αιώνα του Περικλή»*.

Την εποχή του Περικλή, το πολίτευμα της Αθήνας ήταν η δημοκρατία. Όλοι οι κάτοικοι, εκτός από τους δούλους, έπαιρναν μέρος στη διοίκηση της πόλης.

Ερωτήσεις

- *Πώς ήταν η Αθήνα μετά τους Περσικούς πολέμους;*
- *Ποιος ήταν ο Περικλής;*
- *Πώς ονόμασαν οι ιστορικοί την εποχή του Περικλή;*
- *Πώς ήταν το πολίτευμα της Αθήνας και ποιοι έπαιρναν μέρος στη διοίκηση της πόλης;*

Όμορφο αγγείο που εικονίζει το μυθικό άλογο Πήγασο

Η αθηναϊκή κοινωνία στα χρόνια του Περικλή

Τα μικρά σπίτια της Αθήνας, που ήταν σκορπισμένα γύρω από το βράχο της Ακρόπολης, αποτελούνταν από δύο μέρη, τον «ανδρώνα» όπου έμεναν οι άνδρες, και τον «γυναικωνίτη», όπου έμεναν οι γυναίκες. Στη μέση της αυλής κάθε σπιτιού, υπήρχε απαραίτητα βωμός και κοντά του το άγαλμα του Δία. Οι αρχαίοι Αθηναίοι δεν έμεναν για πολύ στο σπίτι τους, γιατί τις περισσότερες ώρες βρισκόντουσαν στην αγορά, συζητώντας μεταξύ τους. Οι γυναίκες όμως, έμεναν στο σπίτι και σπάνια έβγαιναν, όπως όταν ήθελαν να παρακολουθήσουν τις μεγάλες θρησκευτικές γιορτές.

Τη φροντίδα των μικρών παιδιών την είχε κυρίως η μητέρα. Όταν τα αγόρια γινόντουσαν επτά χρονών, πήγαιναν στο σχολείο, ενώ τα κορίτσια έμεναν στο σπίτι και μάθαιναν νοικοκυριό. Οι πλούσιοι συνέχιζαν τις σπουδές τους μέχρι τα 18, ενώ οι φτωχοί μάθαιναν τέχνη.

Άνδρες και γυναίκες τρέφονταν λιτά και ντύνονταν απλά. Φορούσαν χιτώνα και ιμάτια και στα πόδια τους σανδάλια.

Οι Αθηναίοι αγαπούσαν τις γιορτές και τις διασκεδάσεις. Είχαν τις περισσότερες γιορτές από όλους τους Έλληνες. Η πιο σπουδαία γιορτή ήταν τα Παναθήναια, που γιόρταζαν κάθε τέσσερα χρόνια,

για να τιμήσουν τη θεά Αθηνά που προστάτευε την πόλη τους.

Πολλοί Αθηναίοι ήταν γεωργοί, ναυτικοί, έμποροι και τεχνίτες. Σπουδαίοι ήταν οι αγγειοπλάστες της Αθήνας.

Ερωτήσεις

- *Πώς ήταν τα σπίτια και γενικά η ζωή των Αθηναίων τότε;*
- *Γιατί οι Αθηναίοι δεν έμεναν πολύ στο σπίτι τους;*
- *Πώς μεγάλωναν τα αγόρια και τα κορίτσια;*
- *Ποια ήταν η πιο σπουδαία γιορτή και κάθε πότε τη γιόρταζαν;*
- *Ποια θεά τιμούσαν με τη γιορτή αυτή;*
- *Ποιες ήταν οι ασχολίες των Αθηναίων της εποχής;*

Αγγειοπλάστες σε ώρα δουλειάς.

Η ακρόπολη των Αθηνών

Οι κάτοικοι της Αθήνας, με αρχηγό τον Περικλή, θέλησαν να τιμήσουν τους θεούς και μάλιστα τη θεά Αθηνά, που πίστευαν πως τους βοήθησε να νικήσουν τους Πέρσες. Γι' αυτό, αποφάσισαν να κτίσουν ξανά στην Ακρόπολη τους ναούς που είχε καταστρέψει ο Ξέρξης και ο Μαρδόνιος.

Έτσι χτίστηκαν τα θαυμάσια οικοδομήματα, που και σήμερα ακόμη τα ερείπιά τους προκαλούν το θαυμασμό όλου του κόσμου.

Επάνω στο βράχο της Ακροπόλεως χτίστηκαν: ο μικρός ναός της Αθηνάς Νίκης ή Απτέρου Νίκης, όπως τον λένε, τα Προπύλαια, το Ερέχθειο με τις περίφημες Καρυάτιδες και το πιο λαμπρό οικοδόμημα όλων των εποχών, ο Παρθενώνας.

Αρχιτέκτονες του Παρθενώνα ήταν ο Ικτίνος και ο Καλλικράτης. Ο Φειδίας στόλισε τους ναούς με τα περίφημα γλυπτά του, και τον Παρθενώνα με το χρυσελεφάντινο άγαλμα της θεάς Αθηνάς.

Ερωτήσεις

- *Τι αποφάσισαν να κάνουν οι Αθηναίοι για να τιμήσουν τους θεούς τους;*
- *Ποιοι είχαν καταστρέψει τους ναούς της Ακρόπολης;*
- *Ποιους ναούς έκτισαν πάνω στην Ακρόπολη;*
- *Ποιοι ήταν οι αρχιτέκτονες του Παρθενώνα;*
- *Ποιος ήταν ο Φειδίας;*
- *Ποιο άγαλμα βρισκόταν στον Παρθενώνα;*

Ο Περικλής

Οι καλές τέχνες - Το θέατρο - Τα γράμματα

Την εποχή αυτή άνθισαν στην Αθήνα όλες οι καλές τέχνες, η αρχιτεκτονική, η γλυπτική, η ζωγραφική και το θέατρο.

Την εποχή του Περικλή, δημιουργήθηκε ένα καινούργιο είδος ποιήσεως, η δραματική ποίηση, δηλαδή τα θεατρικά έργα. Οι μεγαλύτεροι δραματικοί ποιητές της αρχαίας Ελλάδας ήταν οι τραγικοί ποιητές Αισχύλος, Σοφοκλής και Ευριπίδης και ο κωμωδιογράφος Αριστοφάνης.

Ο Περικλής αγαπούσε τα γράμματα, γι' αυτό στην εποχή του μαζεύτηκαν στην Αθήνα πολλοί σοφοί, σοφιστές και φιλόσοφοι. Οι πιο σπουδαίοι φιλόσοφοι ήταν ο Σωκράτης και ο μαθητής του ο Πλάτωνας.

Τον 5ο αιώνα π.Χ. έζησαν και δύο σπουδαίοι ιστορικοί: ο Ηρόδοτος, που έγραψε την ιστορία των Περσικών πολέμων και τον θεωρούμε πατέρα της ιστορίας, και ο Θουκυδίδης, ο μεγαλύτερος ιστορικός της αρχαιότητας, που έγραψε την ιστορία του Πελοποννησιακού πολέμου.

Ερωτήσεις

- *Τι είχε να παρουσιάσει η Αθήνα αυτή τη χρυσή εποχή του Περικλή;*
- *Ποιοι ήταν οι μεγαλύτεροι δραματικοί ποιητές της Αρχαίας Ελλάδας;*
- *Ποιοί ήταν οι πιο σπουδαίοι φιλόσοφοι;*
- *Ποιοι ήταν ο Ηρόδοτος και ο Θουκυδίδης;*

Εικόνα από τη ζωή των Αθηναίων. (510 π.Χ.)

12.Ο ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ (431-404 π.Χ.)

Οι αιτίες και οι αφορμές του πολέμου

Όταν τέλειωσαν οι Περσικοί πόλεμοι, οι Ελληνικές πόλεις πρόκοψαν και πλούτισαν. Τότε, δυστυχώς, άρχισε ανάμεσά τους η αντιζηλία και το μίσος. Η Σπάρτη και η Κόρινθος, πιο πολύ από τις άλλες πόλεις, ζήλευαν την Αθήνα που ήταν η πρώτη πόλη της Ελλάδας.

Έτσι δεν έμενε παρά να βρεθεί μια αφορμή, για να ξεσπάσει πόλεμος ανάμεσα στις Ελληνικές πόλεις. Την αφορμή έδωσαν οι Κερκυραίοι και οι Κορίνθιοι, που είχαν διαφορές μεταξύ τους. Οι Κερκυραίοι ζήτησαν τη βοήθεια των Αθηναίων και εκείνοι τους έστειλαν στόλο.

Τότε οι Κορίνθιοι πέτυχαν να γίνει στη Σπάρτη ένα συνέδριο των αντιπροσώπων της Πελοποννησιακής συμμαχίας. Το συνέδριο αποφάσισε να κηρύξει τον πόλεμο εναντίον της Αθήνας.

Έτσι άρχισε ο πιο φοβερός εμφύλιος πόλεμος στην ιστορία της αρχαίας Ελλάδας, που ονομάστηκε Πελοποννησιακός πόλεμος. Είκοσι επτά ολόκληρα χρόνια κράτησε, από το 431 π.Χ. έως το 404 π.Χ. και κατέστρεψε ότι ωραίο είχε δημιουργηθεί στα ειρηνικά χρόνια που ακολούθησαν τους Περσικούς πολέμους.

Ερωτήσεις

- *Τι προκάλεσε την αντιζηλία και το μίσος μεταξύ των Ελλήνων;*
- *Γιατί η Σπάρτη και η Κόρινθος ζήλευαν την Αθήνα;*
- *Ποιοι έδωσαν την αφορμή για να γίνει πόλεμος ανάμεσα στις Ελληνικές πόλεις;*
- *Ποιους βοήθησαν οι Αθηναίοι και πώς;*
- *Γιατί έγινε το συνέδριο στη Σπάρτη και τι αποφάσισαν οι αντιπρόσωποι της Πελοποννησιακής συμμαχίας σ' αυτό το συνέδριο;*
- *Πώς ονομάστηκε ο πιο φοβερός εμφύλιος πόλεμος της αρχαίας Ελλάδας;*
- *Πόσα χρόνια κράτησε;*

Άγαλμα πληγωμένου πολεμιστή.

Τα αποτελέσματα του πολέμου

Χιλιάδες άνθρωποι σκοτώθηκαν και από τις δύο παρατάξεις. Σπουδαίες πόλεις καταστράφηκαν. Η ύπαιθρος ερημώθηκε και παντού απλώθηκε η πείνα και η φτώχεια.

Το χειρότερο όμως σ' αυτό τον πόλεμο ήταν ότι οι Έλληνες ξέχασαν την κοινή τους καταγωγή και τους κοινούς δεσμούς που είχαν. Οι Σπαρτιάτες έφτασαν στο σημείο να ζητήσουν τη βοήθεια των Περσών, για να νικήσουν τους Αθηναίους. Στους Περσικούς πολέμους η ενότητα έσωσε τη χώρα μας και τη δόξασε. Τώρα η διχόνοια, η φιλοδοξία και η αγάπη για τα πρωτεία, προκάλεσαν τον εμφύλιο πόλεμο που ρήμαξε την Αρχαία Ελλάδα.

Ερωτήσεις

- *Ποια ήταν τα θλιβερά αποτελέσματα αυτού του πολέμου;*
- *Σε ποιο χαμηλό σημείο έφτασαν οι Σπαρτιάτες για να πολεμήσουν τους Αθηναίους;*
- *Ποια ήταν τα αποτελέσματα από αυτή την ενέργεια;*

Οι Σπαρτιάτες γίνονται κακοί ηγεμόνες των Ελλήνων

Όταν τέλειωσε ο Πελοποννησιακός πόλεμος, η Σπάρτη ήταν η πιο δυνατή πόλη της Ελλάδας. Φέρθηκε πολύ άσχημα στους άλλους Έλληνες. Σ' όποια πόλη υπήρχε δημοκρατικό πολίτευμα το κατάργησε και επέβαλε την ολιγαρχία.

Οι Σπαρτιάτες βοήθησαν τον Πέρση βασιλιά Κύρο, που επαναστάτησε κατά του αδελφού του Αρταξέρξη. Τη μάχη κέρδισε ο Αρταξέρξης. Οι Έλληνες που βοήθησαν τον Κύρο, ονομάστηκαν Μύριοι (δηλ. 10.000) και γύρισαν πίσω στην Ελλάδα με πολλές περιπέτειες. Το γεγονός αυτό είναι γνωστό σαν «*Η κάθοδος των Μυρίων*».

Ερωτήσεις

- Ποια ήταν η πιο δυνατή πόλη της Ελλάδας μετά τον Πελοποννησιακό πόλεμο;
- Πώς φέρθηκαν σε όσους είχαν δημοκρατικό πολίτευμα;
- Ποιον Πέρση βασιλιά βοήθησαν οι Σπαρτιάτες;
- Ποιος νίκησε τελικά;
- Πώς ονομάστηκαν οι Έλληνες που βοήθησαν τον Κύρο;

13. Η ΑΚΜΗ ΤΗΣ ΘΗΒΑΣ

Ο Πελοπίδας ελευθερώνει τη Θήβα (379 π.Χ.)

Η Θήβα, που ήταν και αυτή σπουδαία πόλη, κυριεύτηκε από τους Σπαρτιάτες. Αργότερα, ένας σπουδαίος Θηβαίος, ο Πελοπίδας, κατάφερε να ελευθερώσει την πατρίδα του από τους Σπαρτιάτες και να κάνει τη Θήβα πρώτη δύναμη της Ελλάδας.

Ο Επαμεινώνδας - Μάχη στα Λεύκτρα (371 π.Χ.)

Ο Πελοπίδας μαζί με το φίλο του Επαμεινώνδα, ετοίμασαν ισχυρό στρατό και τον «ιερό λόχο». Ο ιερός λόχος ήταν τρακόσια παλληκάρια από τις καλύτερες οικογένειες της Θήβας, που ήταν γυμνασμένα καλά και είχαν ορκιστεί να σκοτωθούν παρά να υποχωρήσουν την ώρα της μάχης με τους Σπαρτιάτες.

Στα Λεύκτρα, κοντά στη Θήβα, συναντήθηκαν οι δυο στρατοί το 371 π.Χ. Ο Επαμεινώνδας με τη «λοξή φάλαγγα» και ο Πελοπίδας με τον «ιερό λόχο», πολέμησαν γενναία και κέρδισαν μια λαμπρή νίκη. Η Σπάρτη νικήθηκε για πρώτη φορά και η κυριαρχία της στην Ελλάδα κλονίστηκε.

Η νίκη στα Λεύκτρα, γέμισε με δόξα τους Θηβαίους. Οι περισσότερες Ελληνικές πόλεις, ζήτησαν τότε να γίνουν σύμμαχοι της Θήβας.

Ερωτήσεις

- Ποιος ήταν ο Επαμεινώνδας;
- Τι ετοίμασαν με τον Πελοπίδα;
- Τι ήταν ο ιερός λόχος;
- Πού πολέμησαν οι Θηβαίοι με τους Σπαρτιάτες;
- Ποιοι νίκησαν;
- Τι αποτέλεσμα είχε αυτή η νίκη των Θηβαίων;

Η μάχη στη Μαντίνεια

Οι Αθηναίοι που φοβήθηκαν τη δύναμη της Θήβας, συμμαχήσαν με τους Σπαρτιάτες για να καταστρέψουν τη Θήβα. Στη Μαντίνεια της Πελοποννήσου δόθηκε μεγάλη μάχη. Ο Επαμεινώνδας πολέμησε γενναία τους αντιπάλους του αλλά πληγώθηκε και πέθανε. Ο Πελοπίδας είχε σκοτωθεί ενωρίτερα σε μια άλλη μάχη που έκανε με τους Θεσσαλούς.

Η ηγεμονία της Θήβας έσβησε με τη σειρά της και ο πόλεμος για τα πρωτεία σταμάτησε ανάμεσα στις Ελληνικές πόλεις. Το τέλος των εμφυλίων πολέμων βρήκε τους Έλληνες εξαντλημένους, αδύναμους και ταραγμένους. Στα μέσα του τέταρτου αιώνα π.Χ., στη νότια Ελλάδα δεν υπήρχε καμιά ισχυρή πόλη να αντιμετωπίσει ένα εχθρό, αν παρουσιαζόταν.

Ερωτήσεις

- *Γιατί οι Αθηναίοι συμμαχήσαν με τους Σπαρτιάτες;*
- *Πού δόθηκε η μάχη;*
- *Ποιο ήταν το τέλος του Επαμεινώνδα και του Πελοπίδα;*
- *Ποια ήταν τα αποτελέσματα του εμφυλίου πολέμου;*

14. Η ΗΓΕΜΟΝΙΑ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Από τα πολύ παλιά χρόνια η Μακεδονία, που βρίσκεται στο βόρειο μέρος της Ελλάδας, ήταν Ελληνική. Οι Μακεδόνες ήταν συγγενείς των Δωριέων, μιλούσαν την Ελληνική γλώσσα και λάτρευαν τους Ολύμπιους θεούς. Επειδή όμως έζησαν απομονωμένοι από τους άλλους Έλληνες, δεν ανέπτυξαν σπουδαίο πολιτισμό. Ήταν όμως γενναίοι και φιλοπόλεμοι.

Τη Μακεδονία κυβερνούσε ο βασιλιάς με τη βοήθεια των ευγενών. Πρωτεύουσά της ήταν η παράλια πόλη Πέλλα.

Ερωτήσεις

- Ποια είναι η γεωγραφική θέση της Μακεδονίας;
- Γιατί οι Μακεδόνες δεν κατάφεραν να αναπτύξουν πολύ σπουδαίο πολιτισμό;
- Ποια γλώσσα μιλούσαν και σε ποιους πίστευαν;
- Ποια ήταν τότε η πρωτεύουσα της Μακεδονίας;

Ο Φίλιππος

Στα μέσα του τετάρτου αιώνα π.Χ. στο θρόνο της Μακεδονίας ανέβηκε ο Φίλιππος. Ήταν ένας έξυπνος βασιλιάς, που κατάφερε να κάνει τη Μακεδονία το ισχυρότερο κράτος της Ελλάδας.

Ο Φίλιππος δημιούργησε ισχυρό στρατό, την περίφημη «μακεδονική φάλαγγα». Σκοπός του ήταν να μεγαλώσει το κράτος του, να ενώσει τις ελληνικές πόλεις και αφού γίνει μοναδικός κύριος όλης της Ελλάδας, να οδηγήσει τους Έλληνες στην Ασία εναντίον των Περσών.

Ερωτήσεις

- Ποιος ήταν ο Φίλιππος;
- Πότε ανέβηκε στο θρόνο και ποιος ήταν ο σκοπός του;

Νόμισμα Αλεξάντρου.

Χρυσός στατήρας του Φιλίππου.

Η μάχη στη Χαιρώνεια (338 π.Χ.)

Οι Ελληνικές πόλεις του νότου φοβόντουσαν τη δύναμη του Φιλίππου και ζήλευαν τη δόξα της Μακεδονίας. Στην Αθήνα ο ρήτορας Δημοσθένης κατηγορούσε με τους περίφημους φιλιππικούς λόγους του, το Φίλιππο ότι είναι εχθρός της Δημοκρατίας και πρέπει να τον πολεμήσουν οι άλλοι Έλληνες.

Το 338 π.Χ., οι Αθηναίοι αποφάσισαν να ενωθούν με τους Θηβαίους για να εμποδίσουν το Φίλιππο να μπει στη Θήβα κι απ' εκεί στην Αττική.

Η αποφασιστική μάχη δόθηκε στη Χαιρώνεια της Βοιωτίας και τέλειωσε με νίκη του Φιλίππου. Σ' αυτή τη μάχη πολέμησε και ο νεαρός τότε, Μέγας Αλέξανδρος. Οι Θηβαίοι, για να τιμήσουν τους νεκρούς τους, έστησαν στον τόπο της μάχης ένα μαρμάρινο λιοντάρι που σώζεται μέχρι σήμερα.

Άγαλμα έφιππου νεαρού Μακεδόνα (4ου π.Χ. αιώνα)

Ερωτήσεις

- *Τι φοβόντουσαν οι ελληνικές πόλεις του νότου;*
- *Ποιος ήταν ο Δημοσθένης;*
- *Πού δόθηκε η αποφασιστική μάχη;*
- *Ποιοι πήραν μέρος;*
- *Ποιος νίκησε;*
- *Ποιο άλλο σημαντικό πρόσωπο της Μακεδονίας πήρε μέρος σ' αυτή τη μάχη;*
- *Πώς τίμησαν οι Θηβαίοι τους νεκρούς τους;*

Η χρυσοελέφαντη ασπίδα που βρέθηκε στον τάφο του Φιλίππου.

Πανελλήνια συμμαχία

Ο Φίλιππος προχώρησε και έφτασε μέχρι τη Λακωνία στην Πελοπόννησο. Τότε όλες οι πόλεις, εκτός από τη Σπάρτη, έστειλαν αντιπροσώπους στο συνέδριο που έγινε στον Ισθμό της Κορίνθου, και αποφάσισαν να ενωθούν όλοι και με αρχηγό τον Φίλιππο να πολεμήσουν τους Πέρσες.

Οι εμφύλιοι πόλεμοι σταμάτησαν. Ο Φίλιππος έγινε ηγεμόνας όλης της Ελλάδας και γύρισε πίσω στη Μακεδονία για να προετοιμάσει την εκστρατεία. Δυστυχώς όμως δεν πρόλαβε, γιατί τον δολοφόνησε ένας αξιωματούχος του.

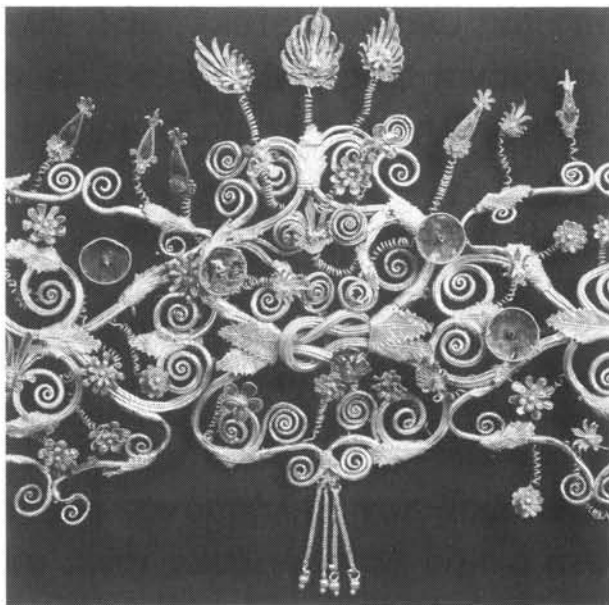
Πριν από μερικά χρόνια, ο αρχαιολόγος Μανώλης Ανδρόνικος ανακάλυψε τον τάφο του Φιλίππου στη Βεργίνα της Μακεδονίας. Αυτό είναι μια σπουδαία ανακάλυψη, γιατί τα αντικείμενα που βρέθηκαν στους τάφους, μαρτυρούν πέρα για πέρα την ελληνικότητα της Μακεδονίας και κλείνουν όλα τα στόματα των προπαγανδιστών που τολμούν να λένε ότι η Μακεδονία δεν είναι Ελληνική.

Χρυσό διάδημα (4ος π.Χ. αιώνας)

Ερωτήσεις

- *Μέχρι πού έφτασε ο Φίλιππος;*
- *Πού συνεδρίασαν όλοι οι Έλληνες και γιατί;*
- *Ποιοι δεν έστειλαν αντιπρόσωπο σ' αυτό το συνέδριο;*
- *Τι απεφάσισαν να κάμουν με αρχηγό πλεον το Φίλιππο της Μακεδονίας;*
- *Ποιο άτυχο συμβάν τον σταμάτησε;*
- *Ποιος αρχαιολόγος ανακάλυψε τον τάφο του Φιλίππου;*
- *Τι μαρτυρούν τα ευρήματα της Βεργίνας;*
- *Γιατί θεωρείται σπουδαία αυτή η ανακάλυψη;*

Λεπτομέρεια από χρυσό γυναικειό διάδημα

15. Ο ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Μετά το θάνατο του Φιλίππου, βασιλιάς της Μακεδονίας έγινε ο γιος του Αλέξανδρος. Ήταν ένας όμορφος, δυνατός και φιλόδοξος νέος. Άφοβος και τολμηρός, ήταν μόλις δώδεκα χρονών όταν κατάφερε να δαμάσει ένα άγριο άλογο, το Βουκεφάλα, που αργότερα έγινε το αγαπημένο του άλογο.

Είχε δάσκαλο τον Αριστοτέλη, το μεγάλο σοφό της αρχαιότητας, θαύμαζε τους ήρωες του Ομήρου, και ήθελε πολύ να μοιάσει του Αχιλλέα. Αγαπούσε και σεβόταν πολύ τη μητέρα του Ολυμπιάδα.

Μόλις έγινε βασιλιάς, πολέμησε τους γειτονικούς λαούς, που επαναστάτησαν μετά το θάνατο του Φιλίππου, επέβαλε την τάξη στο εσωτερικό της χώρας του και αναγνωρίστηκε από όλους τους Έλληνες ηγεμόνας της Ελλάδας. Έτσι άρχισε να ετοιμάζει τη μεγάλη εκστρατεία του κατά των Περσών.

Η εκστρατεία στην Ασία

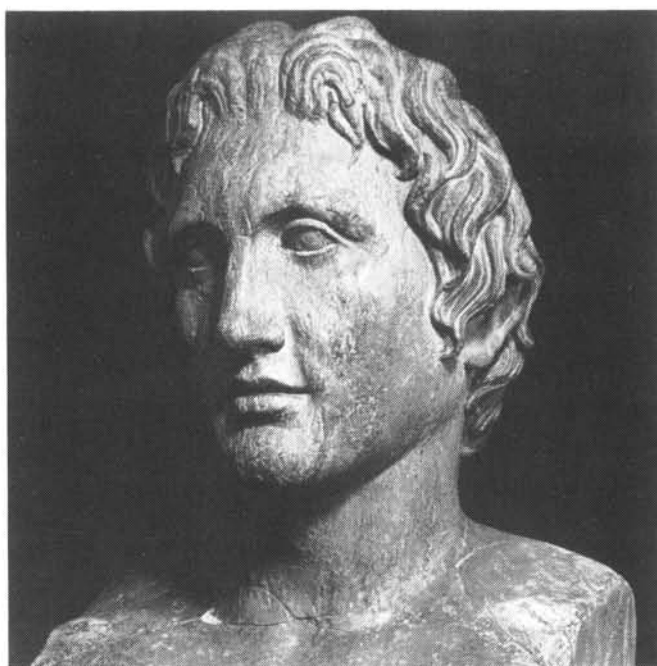
Την άνοιξη του 334 π.Χ., ο νεαρός Αλέξανδρος ξεκίνησε από την Πέλλα για να διαλύσει το περσικό κράτος.

Πέρασε τη Θράκη, τον Ελλήσποντο και πάτησε το πόδι του στη Μικρά Ασία. Αμέσως πήγε στην Τροία, θυσίασε στη θεά Αθηνά, και στεφάνωσε τον τάφο

του Αχιλλέα, που τον θαύμαζε πολύ και ήθελε να του μοιάσει.

Ερωτήσεις

- Ποιος έγινε βασιλιάς της Μακεδονίας μετά το θάνατο του Φιλίππου;
- Τι κατόρθωσε όταν ήταν ακόμη 12 χρονών;
- Τι γνωρίζετε για το Μέγα Αλέξανδρο;
- Τι έκανε μόλις έγινε βασιλιάς;
- Για πού ξεκίνησε ο Αλέξανδρος το 334 π.Χ.;
- Τι έκανε μόλις έφτασε στην Τροία; Γιατί;

Ο Μέγας Αλέξανδρος

Η μάχη στο Γρανικό ποταμό (334 π.Χ.)

Την πρώτη του νίκη κατά των Περσών ο Αλέξαντρος την κέρδισε στο Γρανικό ποταμό. Από τα πλούσια περσικά λάφυρα έστειλε τρακόσιες ασπίδες στην Αθήνα, να τις αφιερώσουν στον Παρθενώνα. Προχωρώντας έγινε κύριος όλης της Μικράς Ασίας. Στην πόλη Γόρδιο έκοψε το γόρδιο δεσμό. Ένας χρησμός έλεγε ότι εκείνος που θα έκοβε το κουβάρι αυτό, θα γινόταν κύριος όλης της Μικράς Ασίας.

Η μάχη στην Ισσό (333 π.Χ.)

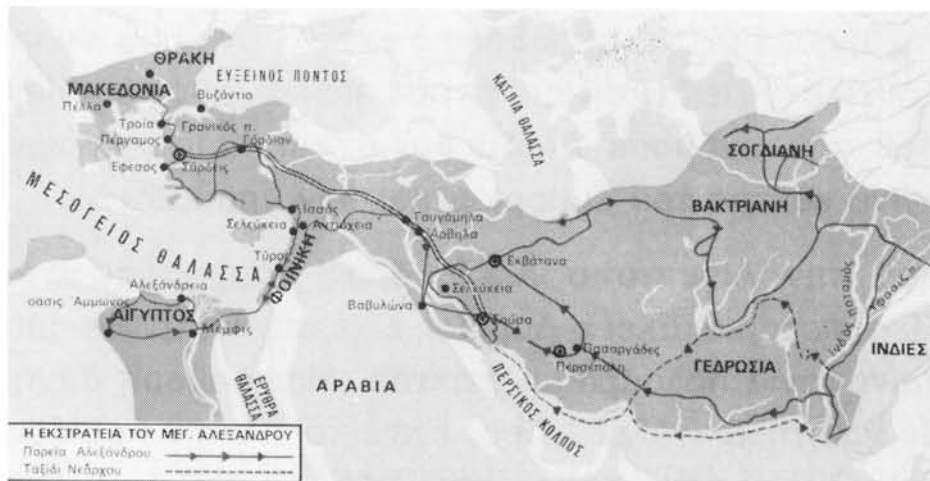
Η δεύτερη σπουδαία νίκη του Μεγάλου Αλέξανδρου, ήταν στην πεδιάδα της Ισσού. Εκεί ο Αλέξανδρος με τη γενναία μακεδονική φάλαγγά του, νίκησε το βασιλιά των Περσών Δαρείο. Η οικογένεια του Δαρείου αιχμαλωτίστηκε και όλοι οι θησαυροί του έπεσαν στα χέρια των Ελλήνων.

Ο Μ. Αλέξανδρος σε μάχη εναντίων των Περσών

Ερωτήσεις

- Πού κέρδισε την πρώτη του νίκη ο Αλέξανδρος;
- Τι έστειλε στην Αθήνα από τα λάφυρα της Περσίας;
- Τι έκανε στην πόλη Γόρδιο και γιατί;
- Πού κέρδισε τη δεύτερη νίκη ο Αλέξανδρος;
- Ποιο βασιλιά νίκησε και τι του πήρε;

Χάρτης πορείας του Μεγάλου Αλεξάνδρου προς τις Ινδίες

Άλλες κατακτήσεις του Αλεξάνδρου

Ο Αλέξανδρος προχώρησε νότια προς τη Φοινίκη και υπέταξε τις φοινικικές πόλεις.

Η Τύρος, μια σπουδαία πόλη, αντιστάθηκε και ο Αλέξανδρος την κατέστρεψε, αφού την πολιορκήσε για επτά μήνες. Ύστερα κυριέψε την Παλαιστίνη. Στο ναό των Ιεροσολύμων έσκυψε με σεβασμό και φίλησε το χέρι του Εβραίου αρχιερέα, γιατί τον αναγνώρισε σαν υπηρέτη του αληθινού θεού. Μετά προχώρησε στην Αίγυπτο.

Οι Αιγύπτιοι, που μισούσαν τους Πέρσες, τον δέχτηκαν σαν ελευθερωτή τους. Εκείνος πάλι, σεβάστηκε τη θρησκεία, τις παραδόσεις και τα μνημεία τους. Κοντά στο Νείλο ποταμό έκτισε μια καινούργια πόλη, που την ονόμασε Αλεξάνδρεια και που γρήγορα έγινε κέντρο του εμπορίου και των γραμμάτων.

Από την Αίγυπτο ο Αλέξανδρος προχώρησε στη Μεσοποταμία. Εκεί ο Δαρείος είχε συγκεντρώσει μια καινούργια πολυάριθμη στρατιά. Μια φοβερή μάχη, με νικητή τον Αλέξανδρο, έγινε τότε στην πεδιάδα των Γαυγαμήλων κοντά στην πόλη Άρβηλα. Η νίκη του αυτή τον έκανε κύριο της Περσίας.

Μέσα σε επτά χρόνια ο Αλέξανδρος είχε διαλύσει το περσικό κράτος και ανακηρύχτηκε βασιλιάς των Περσών.

Ο Αλέξανδρος στις Ινδίες

Ο Αλέξανδρος δεν ησύχασε με την κατάκτηση του Περσικού κράτους. Η μεγάλη του φιλοδοξία και η περιέργειά του τον οδήγησαν ακόμη πιο μακριά. Σκέφτηκε να κατακτήσει τις Ινδίες. Στις αρχές του 327 π.Χ., άρχισε την καινούργια του εκστρατεία στις Ινδίες. Και σ' αυτή γνώρισε μόνο νίκες. Έφτασε μέχρι τον Ύφαση ποταμό, αλλά οι στρατιώτες, κουρασμένοι από τον πόλεμο, θέλησαν να γυρίσουν πίσω. Πριν ξεκινήσουν, έστησαν στις όχθες του Ύφαση ποταμού δώδεκα βωμούς, προς τιμή των δώδεκα θεών του Ολύμπου, και πήραν το δρόμο του γυρισμού. Η επιστροφή ήταν δύσκολη, γιατί έπρεπε να περάσουν μέσα από την έρημο. Μετά από πολλές περιπέτειες, έφτασαν στη Βαβυλώνα, που ο Αλέξανδρος λογάριαζε να κάνει πρωτεύουσα του κράτους του.

Ο θάνατος του Αλεξάνδρου

Νέες εκστρατείες σχεδίαζε τώρα ο Αλέξανδρος, αλλά δεν μπόρεσε να τις πραγματοποιήσει. Αρρώστησε με ψηλό πυρετό και πέθανε σε ηλικία μόλις τριάντα τριών ετών.

Ερωτήσεις

- Τι έγινε στη Τύρο;*
- *Τι έκανε στο ναό των Ιεροσολύμων και γιατί;*
 - *Πώς δέχτηκαν οι Αιγύπτιοι τον Αλέξανδρο;*
 - *Πώς τους φέρθηκε ο Αλέξανδρος;*
 - *Πώς ονόμασε την καινούργια πόλη που έκτισε κοντά στο Νείλο;*
 - *Πού τον περίμενε ο Δαρείος;*
 - *Σε πόσα χρόνια διέλυσε ο Αλέξανδρος το περσικό κράτος;*
 - *Σε τι ανακηρύχτηκε με αυτή του τη νίκη;*
 - *Τι σκέφτηκε να κάνει ο Αλέξανδρος μετά την Περσία;*
 - *Τι έγινε όταν έφτασε στον Ύφαση ποταμό;*
 - *Τι έσπησαν οι άνδρες του στις όχθες του Ύφαση ποταμού;*
 - *Τι σχέδια είχε ο Αλέξανδρος για τη Βαβυλώνα;*
 - *Γιατί δεν μπόρεσε ο Αλέξανδρος να πραγματοποιήσει τις νέες εκστρατείες που σχεδίαζε;*
 - *Σε ποια ηλικία πέθανε ο Μέγας Αλέξανδρος;*

Το έργο του Μεγάλου Αλεξάνδρου

Η ιστορία ονόμασε τον Αλέξανδρο Μέγα, γιατί το κατακτητικό και εκπολιτιστικό του έργο είναι μοναδικό στην ιστορία της ανθρωπότητας. Το σχέδιό του ήταν να ενώσει την Ανατολή και τη Δύση, δημιουργώντας ένα απέραντο κράτος, στο οποίο θα κυριαρχούσε η Ελληνική γλώσσα και ο Ελληνικός πολιτισμός. Για να το πετύχει αυτό, σεβάστηκε τη γλώσσα, τη θρησκεία, τα ήθη και τα έθιμα των λαών που κατάκτησε.

Στην Ασία, ανάμεσα στον τέταρτο και τρίτο αιώνα π.Χ., άνθισε ένας καινούργιος πολιτισμός, που ήταν μείγμα του Ελληνικού πολιτισμού και του πολιτισμού της Ανατολής. Το εκπολιτιστικό έργο του Μεγάλου Αλεξάνδρου προετοίμασε την εύκολη διάδοση του Χριστιανισμού σ' αυτά τα μέρη.

Ερωτήσεις

- *Γιατί η ιστορία ονόμασε τον Αλέξανδρο Μέγα;*
- *Ποιο ήταν το σχέδιό του;*
- *Τι έγινε στην Ασία ανάμεσα στον τέταρτο και τρίτο αιώνα π.Χ.;*

Οι διάδοχοι του Μεγάλου Αλεξάνδρου - Ελληνιστικά χρόνια

Οι διάδοχοι του Μεγάλου Αλεξάνδρου, ύστερα από πολλούς αγώνες, χώρισαν το κράτος του σε τέσσερα σπουδαία βασίλεια. Σ' αυτά τα βασίλεια για πολλά χρόνια καλλιεργήθηκαν τα γράμματα, οι επιστήμες και οι τέχνες. Η Ελληνική γλώσσα κυριάρχησε στην Ασία, την Αφρική, και ο Ελληνικός πολιτισμός έγινε γνωστός σ' όλη την Ανατολή. Από το 323 π.Χ. μέχρι το 31 π.Χ. τα χρόνια αυτά ονομάστηκαν Ελληνιστικά χρόνια. Σπουδαία ελληνιστικά κέντρα αυτή την εποχή ήταν η Αλεξάνδρεια, η Αντιόχεια και η Πέργαμος.

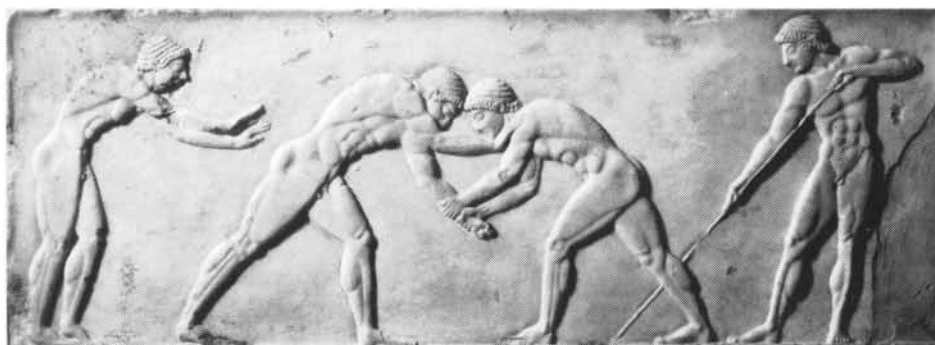
Οι παλιές πόλεις στην Ελλάδα είχαν παρακμάσει. Η Αθήνα είχε χάσει την παλιά της δύναμη. Μόνο τα γράμματα εξακολουθούσε να καλλιεργεί και είχε τέσσερα μεγάλα σχολεία.

Και όμως, αυτή η παρακμή δεν εμπόδισε τους Έλληνες να συνεχίσουν τους εμφυλίους πολέμους. Έτσι εξαντλημένη η Ελλάδα δεν μπόρεσε να αντισταθεί στους Ρωμαίους, που την κατέκτησαν το 146 π.Χ. Η Ελλάδα έγινε Ρωμαϊκή επαρχία και ονομάστηκε Αχαΐα. Ήταν η σειρά των Ρωμαίων να κυριαρχήσουν στον κόσμο.

Ερωτήσεις

- *Τι έκαναν οι διάδοχοι του Μεγάλου Αλεξάνδρου;*
- *Γιατί ονομάστηκαν τα χρόνια Ελληνιστικά;*
- *Ποια ήταν τα πιο σπουδαία Ελληνιστικά κέντρα της εποχής;*
- *Τι αλλαγή ήλθε στην Ελλάδα το 146 π.Χ. και ποιά ονομασία πήρε;*
- *Μετά από αυτή την λαμπρή εποχή, ποιοι είχαν σειρά να κυβερνήσουν στον κόσμο;*

Τ Ε Λ Ο Σ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ - ΠΗΓΕΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ	1
2. ΠΡΟΙΣΤΟΡΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ	2
Παλαιολιθική εποχή	2
Νεολιθική εποχή	3
Εποχή των μετάλλων.	4
3. Η ΚΡΗΤΗ - ΜΙΝΩΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	5
Ο πολιτισμός των Κρητών	5
4. Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΜΑΣ - ΜΥΚΗΝΑΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	8
Αχαιοί - Οι πρώτοι Έλληνες	8
Οι πολύχρυσες Μυκήνες	10
5. ΟΙ ΔΩΡΙΕΙΣ	12
Οι Αχαιοί στην Ιωνία	12
6. ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΑΠΟΙΚΙΕΣ - ΟΜΗΡΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ	14
Οι Έλληνες ιδρύουν καινούριες αποικίες	14
Τα αποτελέσματα του αποικισμού	16
7. ΣΠΑΡΤΗ: ΕΝΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ	17
Η Σπάρτη τον 6ον αιώνα	17
Οι τρεις κοινωνικές τάξεις	18
Η ζωή των Σπαρτιατών - Η ζωή των παιδιών	19
Το πολίτευμα της Σπάρτης	21
8. Η ΑΘΗΝΑ: ΜΙΑ ΠΟΛΗ - ΚΡΑΤΟΣ	22
Βασιλιάδες και ευγενείς	22

Οι πρώτοι γραπτοί νόμοι: Δράκοντας - Σόλωνας	24
Ο Πεισίστρατος - Ένας Τύραννος	24
Ο Κλεισθένης	25
9. Η ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ	27
Τι πίστευαν οι Έλληνες	27
Οι θεοί των Ελλήνων	28
Πώς τιμούσαν τους θεούς τους οι Έλληνες	29
Οι Ολυμπιακοί αγώνες	30
Μαντεία - Αμφικτιονίες	32
Μυστήρια	34
10. ΟΙ ΠΕΡΣΙΚΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ	35
Η ιωνική επανάσταση (499 π.Χ.)	37
Η μάχη του Μαραθώνα (490 π.Χ.)	37
Τιμή στους νεκρούς του πολέμου	39
Η σημασία της νίκης των Ελλήνων	40
Η μάχη στις Θερμοπύλες (480 π.Χ.)	41
Η ναυμαχία της Σαλαμίνας (480 π.Χ.)	43
Η μάχη στις Πλαταιές (479 π.Χ.) - Το τέλος των Περσικών Πολέμων	45
Γιατί νίκησαν οι Έλληνες	46
Οι αγώνες του Κίμωνα	47
11. Η ΗΓΕΜΟΝΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ	49
Η Αθήνα γίνεται το πιο δυνατό κράτος όλης της Ελλάδας	49
Η Αθήνα στα χρόνια του Περικλή	49
Η αθηναϊκή κοινωνία στα χρόνια του Περικλή	51
Η ακρόπολη των Αθηνών	53

Οι καλές τέχνες - Το θέατρο - Τα γράμματα	55
12. Ο ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ (431-404 π.Χ.)	57
Οι αιτίες και οι αφορμές του πολέμου	57
Τα αποτελέσματα του πολέμου	59
Οι Σπαρτιάτες γίνονται κακοί ηγεμόνες των Ελλήνων	60
13. Η ΑΚΜΗ ΤΗΣ ΘΗΒΑΣ	61
Ο Πελοπίδας ελευθερώνει τη Θήβα (379 π.Χ.)	61
Ο Επαμεινώνδας - Μάχη στα Λεύκτρα (371 π.Χ.)	61
Η μάχη στη Μαντίνεια	63
14. Η ΗΓΕΜΟΝΙΑ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	64
Ο Φίλιππος	65
Η μάχη στη Χαιρώνεια (338 π.Χ.)	66
Πανελλήνια συμμαχία	68
15. Ο ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ	70
Η εκστρατεία στην Ασία	70
Η μάχη στο Γρανικό ποταμό (334 π.Χ.)	72
Η μάχη στην Ισσό (333 π.Χ.)	72
Άλλες κατακτήσεις του Αλεξάνδρου	74
Ο Αλέξανδρος στις Ινδίες	75
Ο θάνατος του Αλεξάνδρου	75
Το έργο του Μεγάλου Αλεξάνδρου	77
Οι διάδοχοι του Μεγάλου Αλεξάνδρου - Ελληνιστικά χρόνια	78

